

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pélt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyílttér pélt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, február 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolkk: Együttes munka.
- Az adóvita.
- Az autobusnál jelenleg rend van.
- Botrányok a Reichsrathban.
- Rehabilitált vezérigazgató.
- Véres kardaffér.
- Holttest a falevelek alatt.
- Királyi várból a börtönbe.
- Betiltották a pécskai lelkész drámáját.
- Megakadályozott rablógylókosság.
- A hegyaljai villamos.
- Meztelen vénkisasszony a Csiky Gergely-utcában.
- Bűnpör egy aradmegyei tanító ellen.
- Tárca: Az aradi Golgotha históriájához. Irta: Várady Antal.

Együttes munka.

Arad, február 5.

Gyakran mondják az osztályharcokról, hogy azok csak falra festett ördögök, de nem egészen így van. A kereseti osztályok között az ellentétek az utóbbi időkben az országban többféleképp kiélesültek. Ha nincsenek is teljesen élükre állítva, de látszik, hogy ellentétek léteznek. Olyanok, amelyek régebben nem léteztek, legalább nem mutatkoztak.

A megélhetés egyre nehezebb. Az életért, vagy az étellel való küzdelem egyre több terhet ró a vállakra, amellé az igények is emelkedtek az egész vonalon. Kétségtelen, hogy azt a diszharmóniát, amely a különböző fontos kereseti, megélhetési ágak között előállott, nagyrészen ez okozta. S. az ellentétek érezhetővé váltak az adótörvény képviselőházi tárgyalásain, ha

nem is mindig a beszédek, de a közbeszólások során.

Erre a helyzetre nézve nagyon áll, amit a napokban Sztéryny József kereskedelmiügyi államtitkár Szegeden mondott, hogy ez a kiélezett és egymásra utazó ellentétség nagy kárára van az országnak, amelyben a különböző kereseti osztályok egymásra vannak utalva s csak az együttes összműködésüktől várható eredményes munkálkodás a gazdasági vagyonyosság s vele az államélet terén. Egy spanyol közmondás azt mondja: egyik kéz mossa a másikat, mindakettő az arcot. Ezt a mondást ugyanott gunyos értelemben használják, de lehet az megfordítva is, úgy, hogy a különböző kereseti osztályok egymást segítvén, közösen bírják csak fentartani az állami létet és fejleszteni a hazát. A táboroknak egymással való küzdése ennek az ellenkezőjét hozza létre. Közös munka az érdekük, de ez a közös munka nem lehet hasznos, ha az ellentétek kihegyeződnek s dárdaként állanak egymással szemközt.

A legnehezebb átalakulások egyike bizonyára, hogy egy agrár-állam ipari állammá alakuljon át. Hosszantartó folyamat s elvégre sohasem lehet az a vége, hogy csak ipari legyen az alakulás. Mint dolgozza föl értékes anyaggá az ipar s ezen anyagok üzletét miként bonyolítsa le a kereskedelem, ha a földművelés nem ad hozzá őstermelést? Viszont mit ér az őstermelés, ha a merkantil foglalkozások nem értékesítik a földből nehéz

munkával előállított anyagot? Ez esetben ismét jogosulttá lenne az a régi és igaz mondás, hogy Magyarország az az ország, amely a tulajdon zsirjába fullad bele.

Csak jól meggondolt földművelési és kereskedelmi politika bírja a kereseti osztályok közös összműködését egységes irányban vezetni. Érvényesülésében támogatni kell minden osztályt, egyik sem hátrábbvaló, mint a másik, egyik sem jogosult nagyobb előnyökre, mint a másik. Akkor, amíg arról van szó, hogy az ipar és kereskedelem fejlődése szükséges, nem szabad feledni, hogy ugyanakkor, ép oly elsőrangú szükség a mezőgazdaság fejlesztése. Csak így bír elegendő őanyagot termelni az ipar részére s csak így jut abba a helyzetbe, hogy a maga céljaira visszavásárolhassa az ipari készítményt. A végeél: az iparosnak ne kelljen a földolgozandó anyagért külföldre menni, az általános fogyasztásnak ne kelljen külföldi iparcikkre szorulnia.

Ezért kívánatos és életbevágó érdek az, hogy a nemzet kereső osztályai, melyeken az államfentartás legnagyobb anyagi terhe nyugszik, ne egymás ellen, hanem együttesen dolgozzanak ügyeikért és javaikért. Még ha így lesz, akkor is messze van a cél. S hol van akkor, ha a széthúzás tart? Amiként a politikában, akként az anyagi érdekeink, közgazdasági politikánkban is igaz, hogy van külső ellenségünk elég, ha egymás között nem háboruzunk is.

Az aradi Golgotha históriájához.*

— Adatok. —

Irta: Várady Antal.

Tóth Kálmán, kedves régi redaktorom emlékeiből iktatok ide néhányat, melyek az aradi vértanú áldozataira vonatkoznak, s melyek elszórvva itt-ott megjelentek, de összegyűjtve alig. Részint elbeszélései, részint följegyzett s a maga lapjában részekben leközölt adatai tartalmazták ezeket a becses részleteket, melyek új fényt vetnek a vértanúk nagy alakjaira.

A hatvanas évek végén szerkesztett Tóth Kálmán egy „Honvédménház Könyvé“-t, amelyben különösen Tiszi Lajos adott becses adalékokat az aradi nap történetéhez. Tóth Kálmán, maga is honvéd a szabadságharcban, az öregebb kollégáktól kegyeletesen elbeszélte történeteket adta hozzá és örököltette meg az utókor részére. Különösen a kivégzendők körül lelkesítő funkciókat végzett papoktól kaptak sok rendkívül érdekes adatot a tizenhármak végperceinek történetéhez, amely adatoknak nem szabad feledésbe menni. Tóth Kálmán pedig magától Gáspár tábornoktól hallotta mindazokat, amelyeket nekem elmondott és részben le is jegyzett. Gáspár tábornok a tizenhármakkal együtt volt fogva és az ő ítéletét is ezeké-

vel együtt olvasták föl. Tehát szem- és fültanu volt.

A magyar tábornokokkal rangjukat megilletőleg bántak úgy a kihallgatás alkalmával, mint egyébkor, s nem volt tiltva a Verhör előtt az előteremben egymással társalogniok. A legpesszimisztikusabb nézete a pör lefolyásáról Aulichnak volt, aki kedvtelen, szótlan és szomorú maradt mindenkoron. A többiek azt hitték, hogy valahová internáltatni fognak, s egykedvűen várták a processzus végét. Aulich az első perctől fogva kimondta a sötét szót, amelytől egyik sem remegett: halál. Ez lesz a sorsunk.

Megfoghatatlan jóhiszeműség. — mondja Tóth Kálmán — hogy internáltatást, néhány évi fogságot reméltek s közeli megkegyelmezést, holott Haynau Lipótvártól kezdve, a merre ment, lövette, akasztatta a sokkal kisebbrendű „vétkeseket“ s Ormayt, a bécsi légió parancsnokát ugyszólván szemük láttára fojtatta meg egy hóhérrá rögtönzött eigány által. A tábornokok nagyobb része azonban királyi parancs folytán lépett a seregbe, nem politizált, hanem csatázott, amikor parancsolták, s mindegyik azt hitte — és jól hitte — hogy katonai kötelességének tesz eleget, mikor mindvégig hívek maradtak a magyar zászlóhoz. Abban azonban csalódtak, hogy ez lesz a haditörvényszék nézőpontja is. Azok az urak másképpen voltak fölülről informálva.

Egészen más véleményben volt Leiningen, aki az angol királyi családdal való rokonsága révén méltán várhatott kiméletesobb elbánást. A fiatal gróf egyenesen azt állította, hogy az ő számukra nincsen kegyelem. Amint az előszobában együtt állva társalogtak, odafordult a tábornokokhoz, s felemelve a két kezét, mintha puskával célozna, ezt mondta:

— Wir werden alle...

Őt csakugyan agyonlőtték. A többiekre azonban részben más halál várt. A vallatások alkalmával — már csak így nevezem a „Verhör“-t, bár ők kihallgatásoknak akarják minősíteni — nem mentegetődzött egyik sem, habár az auditorok ugyszólván a szájukba adták a mentséget, de ők csak akkor éltek vele, mikor valósággal elkerülhetetlen volt a mentő válasz. Legemberiebb volt e nemben Daubek auditor, aki valósággal erőltette a mentő feleleteket. Ezt Nagy Sándor tábornok meg is köszönte neki az akasztófa alatt.

Gáspár tábornok megmenekülését egy véletlen incidensnek köszönhetette. Ő ugyanis láb-sérülése miatt kénytelen volt Görgeitől szabadságot kérni. Ezt meg is kapta, még pedig írásban. Már most az auditorok kérdése úgy hangzott mindegyikükhöz:

— Vett ön részt csatában április 14-ike után?

A legnagyobb rész természetesen igen-

* Az Újnyelvi mel. sz. 4-ből.

Az adóvita.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónkól. —

Budapest, február 5

Változatlan unalom között folyt tovább ma az adóvita. *Bozóky* Árpád, *Buza* Barna, *Mezőfi* Vilmos és *Kardos* Samu szólaltak fel. Ujat egyikük sem mondott.

A Ház ülésének végén a függetlenségi *Kardos* Samu szólalt az adójavaslatához. Mikor azt mondta, hogy a létminimumhoz feltétlenül ragaszkodik, *Bozóky* Árpád, aki ott állott *Wekerle* háta megett, odaszólt a miniszterelnöknek:

— Ugy-e, ments meg uram isten a barátaitól, az ellenségeimmel elbírnék magam is.

Wekerle bólintott fejével és kijelentette, ha ez még 3 napig tart, akkor más fogja védelmezni a javaslatot.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az ülés negyedtizenegy órákor kezdődik. Elnök *Rakovszky* István.

A miniszterek közül jelen vannak *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Günther* Antal igazságügyminiszter és *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után rátérnek a földadó-kataszter kiigazításáról és a földadó számlájának megállapításáról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalására.

Napirend előtt *Csávossy* volt háznagy ügyét kiadták az igazságügyi bizottságnak jelentéstétel végett. A bizottság az ügyet még a délelőtt folyamán tárgyalja és már az ülés folyamán elkészül a jelentéssel.

(A progresszív adó.)

Bozóky Árpád: Súlyos károk érik a népet a megadóztatásnál, mert nincs senki, aki járatos lenne az adótörvényekben. Maguk a jegyzők sem ismerik az adótörvényeket; így esik meg azután, hogy sokan dupla adóterhek alatt görnyednek. A ma létező adóterhek legnagyobb részét le kell venni a nép vállairól.

Polónyi Géza: Hát kik fizessék azt?

Bozóky Árpád: Határozati javaslatot nyújt be a kataszternél észlelt visszaélések megszüntetésére és a progresszív földadó behozatalára vonatkozólag. A hitbizományok megszüntetéséről kíván szólni.

Elnök: Ez nincs napirenden. Tessék a tárgynál maradni.

Bozóky el kíván térni a tárgytól, a Ház azonban ezt nem engedi meg, mire szó nélkül leül.

Buza Barna: Kéri a Házat, engedje meg neki, hogy a tárgytól eltérhessen.

Elnök: A Ház bölcsességére bizza az engedély megadását. Rá akar azonban arra is mutatni, hogy ép most tagadta meg a Ház egy másik képviselőnek, hogy a tárgytól eltérhessen. Kérdi, megengedi-e a Ház *Buzának*, hogy a tárgytól eltérhessen.

Kiáltások: Megadjuk! Nem adjuk meg! (Nagy zaj).

Elnök végre úgy dönt, hogy *Buza* megkapta az engedélyt.

(Polémia Sándor Pállal.)

Buza Barna: Először is *Sándor Pál* támadásaira kíván reflektálni. *Sándor Pál* és társai szinte csodálatos vakmerőséggel ferditik el a tényeket. (Mozgás). Az adózó polgárokat tendenciózusan megtevesztik, az adóreform szándékait illetőleg. A földbirtok megadóztatását úgy tüntetik fel az ország előtt, mintha az a világ legnagyobb igazságtalansága lenne.

Buza Barna: A kereskedelmi kamarák röpiratokat adnak ki, amelyben kiszinezik az egyes tényeket, más, nekik nem tetszőket pedig egyszerűen elhallgatják. És amikor én ezt a módszert megbélyegeztem, *Sándor Pál* az eljárásomat becsületes kritikának nevezte. Az igazság pedig az, hogy *Sándor* evvel a kifejezéssel a kereskedelmi kamarákat bélyegezte meg. *Sándor Pál*: Ez nem áll!

Csizmazia Endre: Ha nem áll rá, áll rád. (Derűtség.)

Buza Barna: *Sándor Pál* a szövetkezeti eszme barátjának tünteti fel magát, de csak amíg az eszme eszme marad. (Derűtség.) A működő szövetkezeteket éppen nem tünteti ki szimpátiájával. A kereseti adó kontingentálását végre kell hajtani. *Sándor* erről a kívánságomról legutóbb úgy szólt, hogy ezt nekem a pénzügyminiszter ur megígérte. Ez tévedés. Azt szokták mondani, hogy a pénzügyminiszter nem szokta megtartani az ígéreteit. Hogy lehet hát tőle kívánni, hogy az én ígéreteimet tartsa meg. (Derűtség.)

Buza Barna azzal végzi beszédét, hogy meggyőződése szerint sikerült kimutatnia, hogy *Sándor Pál*ek rosszhiszeműen megtevesztik az ország adózó polgárait. (Helyeslés és taps.)

(A kisbirtokosok terhei.)

Mezőfi Vilmos: Az adóreformot úgy kellene megvalósítani, hogy a legszegényebb polgárokon segítsünk. Ehelyett ennek éppen az ellenkezője történt meg. Kiválólag a kisbirtokosok terheit nehezíti meg az adóreform. A kisgazdákat a máris túl magas adóterhek a pusztulásba kergeti. Ez a reform még növelni fogja a nyomort.

nel felelt, de *Gáspár* az igazsághoz hiven tagadólálag válaszolt.

Daubek erre azt kérdezte tőle:

— És miért nem harcolt ápril tizenegyediké után?

— Mert szabadságolva voltam.

— Ki által?

— *Görgei* által.

— Van önnek erről írott rendelete, vagy bizonyítéka?

— A szabadságoltatásról írásban értesítettek, s ennek meg kell lennie a lefoglalt irományaim között.

Előhozatták a *Gáspár*-féle lopecsételt irásokat, s keresni kezdtek benne. Egy emberélet függött egy rongy darab kis papíron.

És csakugyan! A szabadságoló-levél, elrongyolódva bár, alig olvasható állapotban, de előkerült. Ez a rongydarab mentette meg egyik hősrünk életét.

A kivégzést is *Gáspár* sejtette — mondhatnám: tudta — meg legelőbb. Börtönablaka egy kis kertfelére nyílt. Épen a *Nagy Sándor* tábornok börtönének szomszédságában, melytől csak egy fal választotta el. De a fal azért nem volt olyan vastag, hogy a hangosabban mondott szavak át ne hallatszottak volna rajta. Október ötödikén reggel kitekint *Gáspár* a kertbe és megdöbbenve látja, hogy a profosz, valami *Uthyka* nevű cseh, ott keresgél a kertben, ahol azelőtt sohasem látta, s fapálcikákat csinál, levág a bokrokról kis ágakat és

azokat lehántja. *Gáspár* megértette a dolgot. Atkiáltott *Nagy Sándor*hoz:

— Megérkeztek a halálos ítéletek...

— Honnan sejtet?

— Mert a profosz a kertben pácácskákat vagdal, s ezeket az ítélet felolvasásakor szokták eltörni, mikor az ítélet halálra szól, s odavetik az elítélt elé, azért legyünk készen, barátom!

— Ha ezt láttad, akkor igazad van. Hanem csak nem ölnek meg bennünket, mint a kutyákat! Meg lehet gyönnünk elébb?

Egy óra múlva atkiáltott *Nagy Sándor* a falon:

— Én már megyek... Hivnak...

Nemsokára *Gáspár*ra is sor került. Amint belépett a haditörvényszék termébe, az asztalra nézett s azt kereste: van-e pálcika az asztalon?

Nem volt.

Lehet azonban, hogy a fiókban van, csak nem akarják az elítéltnék mindjárt elébe tenni.

Azonban az ítélet — a főnnebb elmondottak alapján — nem halálra szólott, hanem tíz évi várfogságra. Súlyos várfogságra. Lánccokban.

Az auditor — *Daubek* — mégis összecsapta a feje fölött a kezeit és ott, a haditörvényszék előtt kiáltott fel:

— Gott sei Dank, dass einer wenigstens zu retten war!...

Egy hang: És ez neked fáj?

Mezőfi Vilmos: Szavai igazolásául számos adatot sorol fel.

Mezőfi beszéde folyamán betegsége óta elsősorban jött be a Házba *Apponyi* Albert. A terembe való belépésekor erősen megéjeneztek.

Mezőfi után *Kardos* Samu beszélt, aki *Mezőfi*vel szemben azt igyekezett bizonyítani, hogy az adó nem mindenütt aránytalanul terheli az adózókat. A létminimum megváltoztatását kívánja még a pénzügyminiszter ellenzése dacára is. A javaslatot a létminimum megváltoztatása esetén elfogadná.

Az ülés két órákor ért véget.

Az autobusnál jelenleg rend van.

A sofförök nem sztrájkolnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Az üzemigazgató maga sem bizhatik túlságosan azokban a kijelentéseiben, amelyeket a tanácshoz ma beadott jelentésében az autobus sofförök mozgalmát illetőleg tett. Jelenleg teljes rend van, mondotta az üzemigazgató, de arra nem nyújt garanciát, hogy a rend tartós is lesz és hogy a város vállalatánál dolgozó emberekkel oly megegyezésre tudott jutni, mely az üzem zavartalanságát biztosítaná megszüntetné azokat az anomáliákat, melyek az autobus népszerűségét nem a legkedvezőbbben befolyásolják. A menetsebesség álhatatlan változatosságára akarunk csak most rámutatni, melynek az a következménye, hogy a közönség körében sok a panasz a rendetlen közlekedés miatt.

A pillanatnyi veszély elvonult a vállalat felől és a sofförök tovább dolgoznak. A kocsi-vezetők, mint azt megírtuk, egy memorandumot nyújtottak át az üzemigazgatónak, melyben fizetésjavítást, a különböző illetmények eltörlését és a kilométer pénzek felemelését, továbbá a menetsebesség egységes szabályozását kérték. Különösen a miatt panaszkodtak, hogy a rendőrség őket sokszor bünteti.

Az igazgató, mint említett jelentése mondja, a motorvezetőket mind kihallgatta s miként a velük felvett jegyzőkönyvek is igazolják, valószínűleg külső felbujtás folytán adták be kérelmüket, amelyekről kitűnik, hogy teljesen alaptalanok. Egyedül a rendőrségi bírság a komoly dolog és érdemel megfontolást, mire vonatkozó-

És kivette az előtte fekvő iratokból a *Görgei* levelét, melyben *Gáspárt* szabadságolja, s elébe tartotta:

— Diesem Fetzen verdanken Sie ihr Leben... Gott sei's Dank!... Gott sei Dank!...

A hóhérok gyülekezetében ez az emberileg gondolkodó és érző ellenség figyelmet és méltánylást érdemel.

A haditörvényszék tagjai akkor felkeltek, körülvették *Gáspárt*, mindnyájan gratuláltak neki, s biztosították róla, hogy börtöne nem sokáig lesz zárva. A kegyelem bizonyos. *Tóth Kálmán* erre azt jegyzi meg:

— Ime, ezek az emberek, akik eszközei voltak a tömeges halálos ítéleteknek, örülnek, hogy egy honvédtábornok megmenekül. Nem is ők ítélték, hanem egy gaz rendszer intésére a paragrafusok, amelyeknek enyhébb magyarázatot adni a rendszer szolgálai nem mertek, csak néha, rendkívüli esetben.

*Gáspár*nak aztán a haditörvényszék tagjai megmondták a többiek ítéletét is. Amint visszatért börtönébe, *Nagy Sándor* már atkiáltott a falon:

— Zum Strange verurteilt!

Másnap reggel, október ama gyászos hatodikán, ablaka előtt vonultak el hősrésai s ő kezével intett nekik bucsut az ablakon által.

Tóth Kálmán így folytatja emlékezéseit:

— Kigondolt, rendszeres kegyetlenséggel!

lag a főkapitánynyal személyesen fog tárgyalni.

A kérvény többi pontjait illetőleg felvilágosítottam őket, — ugymond — hogy:

1. A szolgálati viszonyok az üzem sajátosságából származnak s azon változtatni az üzem beszüntetése, biztonságának veszélyeztetése és a jövedelem erős megesappanása nélkül nem lehet.

2. Fizetésemelésre vonatkozólag pedig az eredetileg megállapított fizetést, mely egy kezdő vállalatot véve, teljesen megfelelő s melyet én üzleti szellemben a vezetők által eszközölt anyagmegtakarítás, gépkimélés, különórás stb. címen kiutalványozok s növelek, *jelenleg nem áll módomban emelni*, de nem is indítványoznám a város közönségének, mert az joggal elvárhatja tőlem, hogy midőn egy kezdő vállalatnak legrégebb alkalmazottja is csak 6 hónapja szolgál, indokolatlan és kizsákmányoló követeléseknek leghatározottabban utját álljam. Nem is állott a követelés erkölcsi alapon sem, a midőn mindennemű jutalék eltörlését kívánják, mert ezt teljesítve, azt a vezetőt, aki hiszen s lelkiismeretesen szolgálja a vállalatot s anyagmegtakarítást eszközöl, nem állana módomban jutalmazni. Ezen vállalatot csakis a legszigorúbb fegyelem mellett lehet a közönség életbiztonságának megóvása mellett *sikeresen* vezetni s a vezetők elbocsájtását csakis a kiadott rendeletem és munkarend irányítják s igazságtalan elbocsájtás miatt bárki élhet jogorvoslattal.

Kijelentettem továbbá az összegyűlt vezetőknek, hogy a fegyelmet ezután is a legszigorúbban megkövetelem s a vezetői igazolványok kiadásánál és megvonásánál csakis a legjobb tudásom s lelkiismeretem szerint fogok eljárni, ellenkező esetben a *felelősséget első sorban én nem vállalhatnám* el se az alkalmazottakkal, se a város közönségével szemben.

Jelentem, hogy jelenleg teljes rend van.

Szathmáry.

A tanács holnapi ülésén foglalkozik a jelentéssel és tudomásul veszi, hogy jelenleg teljes rend van.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Boros Béni-kör** f. hó 7-én délután 4 órakor tartja az évi rendes közgyűlését (saját helyiségében, Sárosi-utca 1.) A közgyűlés tárgyai: Elnöki megnyitó, titkár évi jelentése, pénztári jelentés, felmentvények megadása, tisztújítás, jövő évi költségvetés, indítványok. A kör tagjai ezuttal meghívattak, kéretnek minél nagyobb számban való megjelenésre. A közgyűlést megelőzőleg d. u. 3 órakor választmányi

előbb a golyó által kivégezendőket vitték ki, hogy az akasztófára ítélték, hallván a lövést, a reménynek legkisebb szikráját se táplálhassák.

Az utóbbiak még a börtönben ültek, mikor reggeli félhat órakor a négy golyó általi halálra ítéletet kivítették.

Az első lövésre Nagy Sándor átkiáltott Gáspárnak:

— Hallod? . . . Azok már elvégezték . . .

Mesés nyugalommal, esodálatos hidegvérrel állottak mindannyian a bakó elébe. Desseffy és Damjanich halálmegvetése valóságos legenda. Knezics, a legöregebb, betegen és összetörve ment oda és imádkozott. De neki szokása volt még esata előtt is imádkozni. A komáromi híres éjjeli roham előtt pedig térdre esve, buzgón imádkozott.

Leiningen, mialatt társait kivégezték, térdre ereszkedett és ceruzával levelet írt a feleségének, melyben esodálatos hidegvérrel azzal kezdte, hogy „négyen már függenek előtte, nincs többé remény . . .”

És a legendai alakok sorában van egy egyszerű, szegény szolga, aki megérdemli, hogy különösen megemlékezzünk róla.

Ez a Nagy Sándor tábornok tiszti szolgálja volt, egy derék, hűséges ember, aki elki-sérte minden utjában tábornokát, még a leg-utolsóira is.

A börtönbe nem eresztették be. Tehát kora reggel fölkelte és ott járt-kelt, kétségbeesve,

ülés tartatik, mely ülésre a választmányi tagok meghívattak. Az elnökség.

(*) **Az Aradi Nótisztviselők Egyesülete** vasárnap délelőtt fél 11 órakor az egyesületi helyiségben gyűlést tart, amelyen a központ nevében *Bédy-Schwimmer* Róza is jelen lesz. A gyűlés fontos tárgyaira való tekintettel az összes tagok megjelenése kéretik.

(*) **A radnai kaszinó** e hó 4-én tartotta évi rendes közgyűlését. Meg lettek választva: elnöké Bécsy Dezső, alelnöké Kapdebó Antal dr., pénztárossá Laboda Ferenc, könyvtáros és titkárrá Szikora Béla, ügyészszé Avramescu Vazul dr., választmányi tagokká: Bradeán Athanász dr., Gál Ede, Latkovszky Mihály, Mairovitz Adolf dr., Mágory János, Papp Kornél dr., Smalinszky József, Zsivuleszku Prokop és Walthier Adám dr. *A kaszinó pénzzavarokkal küzd, miért is a közgyűlés elhatározta a tagsági díjak felemelését.*

Botrányok a Reichsratban.

Berekesztették az ülésszakot.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 5.

Az osztrák nyelvkérdés körül folyó harc ma ismét nevezetes fordulóponthoz jutott. A cseh radikálisok tudvalevőleg heves obstrukciót indítottak a nyelvtörvényjavaslat ellen, melylyel pedig a kormány célja az volt, hogy az ellentéteket kiegyenlítse. Mivel azonban a csehek izgalmas, lármás jeleneteket provokáltak, amelyek ma is megisméltődtek a képviselőházban, a kormány látva, hogy a cseh radikálisokkal nem boldogul, az ülésszakot berekesztette. Valószínű, hogy a nyelvtörvényjavaslatot a 14. szakasz alkalmazásával fogják oktrojálni. Az ülésről a következőket jelentik Bécsből:

A Házban sok képviselő van jelen. Abban a pillanatban, mikor az elnök és a kormány tagjai megjelennek, a cseh radikálisok és a cseh agráriusok különböző hangszereken fülsiketítő lármát csapnak, amely néhány percig tart. A miniszterelnök, akit a németek élénk tetszéssel üdvözlönek, kivesz tárcájából egy írást és átnyújtja az elnöknek. Midőn a esend helyreáll, a kabinet tagjai elhagyják a termet.

Az elnök erre fölolvassa a miniszterelnök levelét, mely szerint legfelsőbb elhatározással a *Reichsrat ülésszakát öfolsége berekesztette.* (Viharos tapsok a cseheknel. Ellentüntetés a keresztény-szociálistáknál.)

mintha a maga üdvösségét keresné, a börtön körül, addig kerülte, kerülte, míg holtra nem fáradt. Hátha megpillanthatná az ő jó urát.

Nem láthatta meg. Még az utolsó reggelen sem eresztették hozzá.

Ott ácsorgott kint, a kapu előtt, s mikor elmondták neki, hogy mi történt, be akart törni a kapun.

Az idézett jegyzetek ezt mondják róla:

— A kivégzés után reggeli nyolc órakor a közönséget is odabocsátották a borzasztó látványhoz s a nép roppant tömegekben zarándokolt a magyar kálvária helyére és imádkozott a kilenc hulla előtt, mignem azok délután négy órakor levétek.

Akkor odament a hű szolga is, és miután kisirta, kizokogta magát, zsebéből egy fésűt vont elő, odaállott halotthalványan szeretett tábornoka mellé s amint a szél a bitón lógó hulla haját összezsilálta, s a halott homlokára borította azt, Nagy Sándor tábornoknak szép, hosszú haja volt — a szegény szolga fésűjével mindig hátrasimította azt . . .

Azt akarta, hogy tábornoka még halála után is szép legyen . . .

És az egyszerű szolga tette olyan, mint a Munkácsy Gólgota-képén az az egyetlen sápadt sugár, amely a zordon, kétségbeeső képre esik . . .

Mialatt az elnök az emelvényt elhagyja, a képviselők a teremben maradnak és zajongnak. Lisy képviselő ismét nagy trombitát vesz elő, mire a németekkel verekedés támad, akik el akarják venni tőle. A cseh agráriusok segítségére sietnek, miközben Spacek képviselő ruhája elszakad. A mozgás és zaj folyton tart. A cseh szociálisták egy dalt kezdenek énekelni. A keresztényszociálisták erre belefognak a Gotterhaltéba és éneklék az első szakaszát, tulkiáltva a többiek énekét és lármáját. A képviselők ezután elhagyják a termet. A cseh szociáldemokraták a munkás Marseillaisét éneklék, mire lassan-lassan kiürül a terem.

A képviselőház ülésszakának berekesztése után felmerült a kérdés, hogy a továbbiakra vonatkozólag mi fog történni. Weiskirchner elnök így bucsuzott a képviselőktől:

— Kellemes szünetet kívánok!

Az ülésszak bejelentése azt jelenti, hogy a legközelebb összeülő parlament új elnököt és új bizottságokat választ és az összes benyújtott törvényjavaslatokat újból be kell nyújtani.

A keresztény szociálista képviselők elhatározták, hogy az ülésszak berekesztése alkalmából a cseh néphez manifesztumot fognak intézni.

Rehabilitált vezérigazgató.

Földessi Lajos felmentése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Az aradi kir. törvényszék ma hozott ítéletet abban a régóta húzódo bűnpörben, amelyet **Földessi Lajos**, az aradi vendéglősök szikvizgyári szövetkezetének vezérigazgatója ellen indított a kir. ügyészség *csalás* büntette miatt. Ezzel az ügyvel perújítás folytán másodszer foglalkozik a kir. törvényszék. A bíróság az első tárgyalás alkalmával bűnösnek találta az igazgatót és fogházra ítélte, de a mai perújítási főtárgyaláson a vádolt ártatlansága derült ki és a törvényszék **Edvi-Ilés Károly** védőremek védbeszéde után **Földessi Lajost** a vád alól teljesen felmentette. Az ítélet, amelyben a kir. ügyész is megnyugodott, nyomban jogerőre emelkedett.

Az ügy előzményeit a következőkben ismertetjük:

Az aradi vendéglősök szikvizgyári szövetkezte ellen a városi fogyasztási hivatalhoz egy feljelentés érkezett, amely szerint a szövetkezet vezérigazgatója, **Földessi Lajos** a fogyasztási adóhivatalt és így Aradváros közönségét megesalja. A csalást azáltal követi el, hogy a szikvizgyártáshoz szükséges vízmennyiséget ellenőrző órát úgy szereltette át, hogy az az elfogyasztott vizet nem képes pontosan ellenőrizni. A feljelentés szerint ugyanis **Földessi** a gyártelep irodájából kiinduló gummicsövet kapcsolt be a töltő gépbe, mely az órával nem állott érintkezésben s az ezen keresztül folyó vízmennyiséget kivonta a fogyasztási adó alól s ezen a réven több ezer korona károsodást okozott a városnak.

A városi szabályrendelet értelmében ugyanis a szikvizgyárosok hektoliterenkint két korona fogyasztási adót fizetnek az elhasznált vízmennyiség után.

A fogyasztási hivatal a feljelentés alapján az aradi királyi ügyészséget a bűnvádi eljárás megindítására kérte meg. Az ügyészség vádat is emelt **Földessi** ellen s az aradi törvényszék előtt le is folyt a bűnügy főtárgyalása, amely **Földessire** úgy végződött, hogy a törvényszék hat hónapi fogházra ítélte.

Ezt az ítéletet azután a kir. tábla

megváltoztatta és a büntetés mérvét három hónapra szállította le. Ehhez az ítélethez a kir. Kuria is hozzájárult.

A lelkiileg teljesen megtört ember, ártatlansága tudatában adatokat kezdett összegyűjteni, amelyekkel azt kívánta igazolni, hogy nem ő a bűnös. Ez sikerült is neki, mert a valódi bűnös *Topits Fülöp*, a szikvizgyár egyik alkalmazottja, aki a bűnper folyama alatt Amerikába szökött ki. Mielőtt hajóra szállott, Brémából levelet írt *Fabián Lajos* dr. törvényszéki elnöknek, amelyben töredelmes vallomást tett. Elmondotta, hogy Földessit ártatlanul ítélték el, ő maga volt az, aki a vizet elvezette és elvonta a fogyasztási adó alól, mert ezzel leplezte csalásait.

Ennek a levélnek az alapján Földessi védője, *Edvi-Ilés Károly* perújításért folyamodott, amelynek a kir. törvényszék helyt is adott.

Ma volt az ügy főtárgyalása, amelyen a tényállás egész más színben tünt elő. A bíróság *Fikker Károly* kir. ügyész vád- és *Edvi-Ilés Károly* védbeszédének meghallgatása után *Földessi Lajost* a család büntettének vádjá alól fölmentette.

Az ítélet jogerős.

Holttest a falevelek alatt.

Esküdtszéki tárgyalás.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 5.

A múlt év őszén az aradmegyei Nadas községben rémes gyilkosság történt. A község határában, egyik árok mélyében a sárguló falevelek alatt egy emberi hullára akadtak. Az első pillanatra látni lehetett, hogy a szerencsétlen ember vadállati kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságnak lett az áldozata. Gégeje egy hatalmas kanyarítással volt átmetszve, koponyája behorpadva, hasán lőtt seb.

A nyomozás során csakhamar megállapították, hogy a falevelek alatt elrejtett hulla *Harka Jánosé*, aki *Grosz József* nádasi földbirtokosnál volt erdőkerülő. *Harkának* nagyon sok kellemetlensége volt a környék vadászóival, akikkel nem egyszer kellett vívnia izgalmas harcot, különösen *Popa Liszandra* és *Popa István* testvérekkel volt gyakran összetűzése.

A múlt év nyarán valami erdei kihágás miatt jelentette fel az erdőkerülő ezt a két veszedelmes vadászot, akik emiatt boszút esküdtek ellene és elhatározták, hogy kellemetlen üldözőjüket elteszik láb alól. Szándékukat szept. 21-én végre is hajtották. Ezen a napon *Harka János* erdőőr szokásos kerülő útjára indult. Mikor már jó darab utat megtett, leült egy fa alá, hogy reggelijét elfogyassa. Ezt az alkalmat leste ki a két testvér. Egyikük csendesen a háta mögé lopódzott és e szavakkal:

— *Kutya, most meg kell halnod, kikapta az erdőőr kezéből a puskát és dulakodni kezdett vele.*

Mielőtt a szerencsétlen ember védekezhetett volna, odarohant az idősebb *Popa* is és élesre fent kését előrántva, az öreg erdőőr nyakát a szó teljes értelmében átmetszette.

Harka életösztönében kezével összefogta átmetszett nyakát és futva igyekezett menekülni gyilkosai elől. Mikor ezek látták, hogy áldozatukban még élet van, utána rohantak és a tőle elvett puskágyával addig verték a koponyáját, amíg csak életjel látszott rajta. Ekkor egy árokba dobták és faleveleket szórtak rá.

Közben csendes nyöszörgést hallottak és mivel még mindig nem voltak biztosak munkájuk eredményében, kiszédtek a levelek alól, a testén levő patronáskából golyót vettek ki és saját fegyverével a hasába lőttek. Ezután megfogták a hullát, ökrös szekerre tették és a *Konopi* határba vitték el, ahol egy árokba dobták és levelekkel betakarták.

Talán sohasem derült volna ki, hogy kik követték el a gyilkosságot, ha *Badendorfer András* csendőrörsvezető személyében egy ügyes ember nem veszi kezébe a nyomozás szálait. Ez a csendőr csakhamar kinyomozta, hogy a

gyilkosságot a *Popa* testvérek követték el és mindkettőjüket letartóztatta.

Ma vonta felelősségre őket gyilkosság bűntette miatt az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbíró. És bár a vizsgálat során mindketten beismerék a gyilkosságot, a mai főtárgyaláson az idősebb *Popa* mindent tagadott és a bünelekmény elkövetését öccsére igyekezett áthárítani.

A tárgyalás lefolytatása után vádlottak védője, *Deutsch Izsó* dr. ügyvéd kérte védenői elmebeli állapotának megvizsgálását elrendelni, mert valószínűnek látszik, hogy nincsenek beszámítható állapotban.

A kir. törvényszék rövid tanácskozás után elrendelte a vádlottak elmebeli állapotának megfigyelését és ennek eredményéig a tárgyalást elnapolta.

BETILTOTTAK

a pécskai lelkész drámáját.

Csernoch püspök közbelépése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 5.

Az *Aradi Közlöny* néhány hónappal ezelőtt megírta azt az érdekes színházi eseményt, hogy *Gaál István*, pécskai római katolikus lelkész, *Gaál Gyulának*, a *Nemzeti Színház* kiváló művészenek öccse a Vígsházhoz drámát nyújtott be, amelyet a színház el is fogadott. *Faludy Miklós*, a *Vígsház* igazgatója múlt év szeptember havában hosszú levelet írt a fiatal lelkésznek, akit arról értesített, hogy darabja kitűnő és megnyerte a tetszését mindazok irodalmi férfiainak, akik elolvasták. A darab egy vidéki pap életviszonyait, küzdelmeit s önmagával való meghasonlását írja le közvetlen erővel és realizmussal. A dráma nem olyan színben tüntette föl a vidéki papok életét, mint a vígjátékokban szokás, hanem a való életet, az igazságot igyekezett színpadra vinni.

Az igazság azonban nem mindig juthat színpadra. Gyakran nem a színgazgatók akaratából maradnak el a verista drámák, hanem azok a láthatatlanul működő erők, amelyek titokban mindent keresztül tudnak vinni, szoritják le az ugynevezett világot jelentő deszkákról a kissé kellemetlen darabokat.

A láthatatlan erő alakjában ez alkalommal *Csernoch János* esanádi püspök jelentkezett ő valószínűleg úgy gondolkozott, hogy nem okvetlen az ő egyházmegyéjéből kell kikerülni annak a lelkésznek, aki a vidéki papok életét az igazsághoz hiven akarja színpadra vinni. Miután tudta azt, hogy *Gaál István* drámájának mostanában kell bemutatóra kerülni a *Vígsházban*, azért az elmúlt hetekben magához kérte a lelkészt és arra kérte, álljon el darabja bemutatásától. *Gaál István* természetesen nem mondhatott ellent fölöttes hatóságának, mert hiszen az bölesen tud örködni a vezetésére bizott lelkészi kar fölött. Amit a főpásztor akar, az teljesül, mert ő, kétségtelenül, csak az egyház alázas és engedelmessé szolgálóinak javát akarja.

Úgy látszik *Gaál István* nem olyan gyorsan írta meg a darabja bemutatóját visszavonó levelet, amint azt a *Vígsház* igazgatója remélte. Epen ezért a *Vígsház* direktora sietett

levelet írni *Gaálnak*. Azt írta a napokban *Faludy*, hogy a darabot fontos okok miatt nem adhatja elő, s egyben azt vissza is küldte *Gaál Istvánnak*.

Az Országos Kaszinó

Bárczy polgármester ellen.

Egy szótöbbséggel beválasztva.

Arad, február 5.

Néhány nappal az Országos Kaszinó vasárnapi közgyűlése előtt ülést tartott az igazgatóság, mely a tagfelvételi kérésekkel foglalkozott. Az ülés előtt már napokkal nagy volt az érdeklődés a kaszinói tagok közt, mivel híre járt annak, hogy *Bárczy István* polgármester is tagul jelentkezett s ellene nyílt agitáció indult meg.

— Az Országos Kaszinó — ez volt az ellenzéki álláspont — a történelmi, fajfentartó elem konzerválására alakult. Itt nincs helye annak, aki nem — magyar eredetű...

A szavazás azonban, mint a P. N. írja, egészen nem váltotta be *Bárczy* ellenségeinek óhaját, mert Budapest polgármestere bekerült az Országos Kaszinóba. Igaz, hogy mindössze egy szótöbbséggel, de most már kaszinói tag. A szavazás lefolyása azonban így is igen érdekes s a lap munkatársa megkérdezte Nagy Emilországygyűlési képviselőt, az igazgatóság tagját, aki a *Bárczy*-ellen való mozgalom vezetője volt, hogy milyenekok vitték:

— Igen egyszerű a dolog, — felelte a szolnoki képviselő. — Nem lehet, hogy valaki *Vázsonyival* is tartson, velünk is jóban akarjon lenni. Ami most *Bárczy* ellen történt, az *Vázsonyi* ellen irányult. Ez a gettóra és dereszmutogatva, izgat az uri — vagy mondjuk ki magyarul — a keresztény osztályok ellen. Zsidó-paraszt koalíciót akar felfegyverezni ellenünk. Az ilyen akció nem maradhat visszahatás nélkül. S azt hiszem, nagyobb és kinosabb lesz a visszahatás, mint amennyire mi terveztük...

Nagy Emil elmondta még, hogy az igazgatósági ülésen, mely *Bárczy Istvánnak* megszerezte az egy szótöbbséget, a jelenlevő *Wekerle Sándor*, *Teleki Arvéd* gróf és *Gulner Gyula* nem szavaztak. Tizenkét igazgatósági tag között tehát csak kilencen dobták be a golyóikat az urnába.

Az igazgatóság másik előkelő tagja ezt mondta a hírlapíróknak:

— Nagyon restellem, hogy ennek a szavazásnak részletei kiszivárogtak a nyilvánosságba. Ha módomban volna, megkérném önöket, ne foglalkozzanak e kérdéssel. Én *Bárczy* mellett szavaztam, de nem veszem rossz néven azoktól, akik ellene foglaltak állást. Ez ugyan olyan kérdés, melyet mindenki saját lelkiismeretével intéz el, s amihez senkinek semmi köze. Az nem okos beszéd, hogy a kaszinónak nem szabad politizálni. Hát van ember Magyarországon, aki nem politizál? S mivel a kaszinóban nem a demokraták vannak — szerencsére — többségben, azon se csudálkoztam volna, hogy *Bárczy* polgármester egyáltalán nem jut be közibénk. Ez még nem jelentette volna a — reakciót.

Itt írjuk meg, hogy a múlt napokban felütést keltett az Országos Kaszinó igazgatóságának egy másik határozata is, melylyel egy műegyetemi tanár, volt miniszteri osztálytanácsos előtt, aki egy főrendiházi tag veje, elzárta a kaszinó kapuját. A határozat tévedésen alapult, azt hitték a professzorról, hogy szintén nem „magyar eredetű”, mert az apósa nem az. Viszont a tanár ősrégi erdélyi családból származik.

Királyi várból a börtönbe.

A szigorú főherceg. — Fogságba vetett százados.

Megerősítő cáfolat.

— Fővárosi tudósítás. —

Arad, február 5.

A Nap című estilap mai számában óriási szenzációról ad hírt, amely, ha igaznak bizonyul, napokig fogja foglalkoztatni a közvéleményt. Az ügynek rendkívüli titokzatos és pikáns háttere van és nem kisebb személy, mint József kir. herceg van benne közlelő érintve.

Még december harmadikán történt, — mint annakidején az *Aradi Közlöny* megírta — hogy a királyi várpalota egyik termében az éj folyamán botrányos jelenet játszódott le József kir. herceg és Mihájlovics Géza honvédszázados, a kir. főherceg gyermekei katonai nevelője között. A botrány alkalmával Beniczky rendőrtanácsos is jelen volt a kir. várpalotában, aki nagy megdöbbenéssel hallotta, hogy az éjjeli jelenetről a hírlapírók is tudomással bírnak és hogy az esetről írni szándékoznak a lapoknak. Beniczky arra kérte az újságírókat, hogy hallgassák el az egész dolgot, mert ez úgy József kir. hercegnek, mint az egész udvarnak nagyon kínos volna. Másnap mégis hasábos tudósítások jelentek meg a lapokban, öt nap múlva pedig a katonai Rendeleti Közlönyben, majd a hivatalos lapban megjelent, hogy őfelsége Mihájlovics Géza honvédszázados, József kir. herceg gyermekei katonai nevelőjét ezen állásától kegyelemben felmentette és egyben a marosvásárhelyi 9-ik honvédszázadhoz való áthelyezését rendelte el.

Ezek voltak az előzményei annak a szenzációnak, amelyről A Nap mai száma ad hírt.

Mi történt éjjel a várban.

Napokig izgatta a közönséget annak idején, hogy tulajdonképpen mi is történt december harmadikán éjjel a várpalotában. Éjjel nem szoktak a főhercegek riportot tartani, nem citálnak maguk elé ok nélkül embereket, nem kiáltoznak, úgy, hogy visszhangzik tőle az egész palota, nem csapkodják a asztalt. Ha József kir. herceg mindezeket oly halaszthatatlannak tartotta és még hozzá gondoskodott róla, hogy ennél a jelenetnél asszisztensek is legyenek ott, bizonyára valami nagy, valami felháborító, rendkívüli dolognak kellett történni.

Ez a különös esemény természetesen nagymértékben felkeltette a közönség érdeklődését és mindenfelé találgatták, hogy mi oka lehetett József kir. hercegnek arra, hogy gyermekei nevelőjét ilyen hirtelenül eltávolította környezetéből. Az egyik verzió szerint Mihájlovics József kir. hercegnek megtagadta az engedelmességet, a másik feltevés az volt, hogy a kir. herceg valami uton hozzájutott Mihájlovics néhány leveléhez, amelynek adatai kényszerítették arra, hogy Mihájlovicsot a várból azonnal kiharcolja.

Azonnal hagyja el állását!

A kritikus éjjelen — mint A Nap írja, — József kir. herceg riportra maga elé idézte a

várpalota egyik termébe Mihájlovics huszárszázados, gyermekei katonai nevelőjét. A kir. herceg gondoskodott arról, hogy ennél a jelenetnél tanúk is legyenek. Jall Alfréd huszárezredes, ezredparancsnok és még egy magasrangú katonatiszt volt a teremben, mikor a százados belépett. Nagyon halvány volt. Ajkai remegtek.

A százados tiszteletteljes távolban megállott, feszes haptákba vágta magát és várta a kir. herceg rendelkezését. József főherceg szinte magából kikelve, izgatottan rivalt a századosra:

— Rögtön hagyja itt állását! Utazzék Tapolesányba, másnap menjen Békésgyulára, ott jelentkezzen az állomásparancsnoknál!

Mihájlovics százados nagy tisztelettel fogadta a parancsot, tisztelgett és meghajtottta magát. A kir. herceg nem fogadta a tisztelgést, nem szólt egy szót sem, mire úgy a százados, mint a két jelenlevő katonatiszt elhagyták a termet.

Vigyék az örültek házába!

Alig szabadult meg Mihájlovics százados a reá nézve oly kínos jelenettől, elhatározta, hogy a legközelebbi vonattal Bécsbe utazik, ahol éppen Augustza főhercegnő tartózkodott gyermekeivel, hogy elbucuzzék tanítványaitól. Kiszámította, hogyha korán elutazik még az nap visszajöhet és másnap a kir. herceg parancsához képest jelentkezhet a békéscsabai állomásparancsnoknál.

Csodálatos, hogy József kir. herceg gyanakodott, miszerint a százados nem fogja szó szerint teljesíteni parancsát és intézkedést tett, hogy Mihájlovicsnak minden lépését figyeljék meg. A százados hajnalban kocsira ült és a nyugati pályaudvarhoz hajtatott, ahonnan Bécsbe utazott el.

Telefonon jelentést tettek erről a kir. hercegnek, aki azonnal táviratot intézett a bécsi rendőrigazgatóhoz, hogy mihelyt Mihájlovics oda érkezik, tartóztassák le és szállítsák az örültek házába.

Tényleg, alig szállott le a százados a vonatról, négy detektív ugrott melléje, közrefogták, kocsiba ültették és a legerélyesebb tiltakozása dacára a tébolydába szállították. Rettenetes vergődések között négy napot töltött a százados a tébolydában.

Panasz Jekelfalussynál.

Időközben József kir. herceg megjelent Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszternél és feljelentést tett Mihájlovics százados ellen fegyelemsértés és tiszteletlen magaviselet miatt; amennyiben a huszárszázados parancsát nem teljesítette.

Jekelfalussy óvatos volt. Intézkedett, hogy az ezredparancsnok tegyen jelentést, de nem nyilatkozott sem pró, sem kontra. A miniszternek a marosvásárhelyi ezredparancsnok azt válaszolta, hogy Mihájlovics százados ott nincs, annak dacára, hogy a „Rendeleti Közlöny” szerint oda van elhelyezve.

Hol van Mihájlovics?

Most azután az a kérdés, ha Bécsben, se Marosvásárhelyen nincs a százados, hát hol van? Mihájlovics A Nap értesülése szerint Bu-

dapesten a VIII-ik kerületi Konti-utca 41—43 számú katonai börtönbe van elzárva. Bécsből december hó 9-én Budapestre hozták, ahol a helyőrségi fogházba szállították.

Mihájlovics ellen függelemsértés és tiszteletlen magaviselet címén indították meg az eljárást. Migai Béla ezredes, hadbíró vezeti ellene a vizsgálatot.

A Nap egyik munkatársa felakarta tegnap a börtönben keresni Mihájlovicsot, de a kapuban őr állotta útját, aki az érdeklődő hírlapírónak azt mondta, hogy Mihájlovics nincs ott elzárva. Majd hozzátette:

— Én katona vagyok, nem mondhatok semmit.

— Rokona vagyok Mihájlovicsnak — folytatta az újságíró, ezért érdeklődöm sorsa iránt. A katona elgondolkozott.

— Tehát itt van? — kérdezte a hírlapíró.

— Itt, — válaszolt a katona. Az első emelet 45. szám alatt van bebörtönözve. A cella 2 méter hosszú és 2 méter széles, kő a padzata és faprieses van benne. Mihájlovics egész nap olvas. Leveleket csak ritkán írhat, de olyan nagy ur, ha angol, vagy francia levelet ír, mindig elküldik előbb a honvédelmi miniszterium fordító osztályába.

Ezeket beszélte el a katona a huszárszázados fogságáról.

Jön a cáfolat.

Éjjel jelenti még tudósítónk, hogy A Nap című lap mai közleménye nagy konsternációt idézett elő. Nemsokára egyik félhivatalos lapban megjelent a cáfolat is, amelyben igyekeznek a dolgot más színben tüntetni fel. A cáfolat, amely A Nap közleményének megerősítése, ezeket mondja:

József kir. herceg őfelsége udvartartásához beosztott Mihájlovics Géza huszárszázados, a múlt év november hó végén fenséges urával Bécsben tartózkodott. Mihájlovics november hó 30-án őfelségével szemben nagymérvű tiszteletlen magatartásra ragadtatta magát. December hó 3-án az időközben visszatért kir. herceg maga elé rendelte Mihájlovicsot, hogy közölje vele az udvartól való elbocsátását, egyúttal az iránt is intézkedett, hogy a százados, kit Bécsben tanusított tiszteletlen magaviselete miatt feljelentett, további rendelkezésig Békésgyulára, az ottani ezredhez vonuljon be.

Mihájlovics a főhercegnek ezt a parancsát sem teljesítette, hanem visszautazott Bécsbe. Ilyen magatartás után nem látszott alapelképzelés az a feltevés, hogy elmeállapota nem normális. Intézkedés történt, hogy a százados elmeállapotát Bécsben megfigyeljék és a császári és királyi első számú helyőrségi kórháznak átadassék. Mint itt megállapították, Mihájlovics elmeállapota ép. Intézkedést kellett tehát tenni, hogy Mihájlovicsot felelősségre vonják az uralkodóház egyik tagjával szemben tanusított engedetlenkedő magatartása miatt. Ennek folytán a százados vissza került Budapestre, ahol, mihelyt az ellene emelt vád megállapítást nyert, ki lett hallgatva. Védelmét elő is adhatta, amely jogával Mihájlovics tényleg élt is. A vizsgálat már előrehaladt stádiumban van és rövid időn belül befejezést nyer. Középkori biráskodásról szóló hírek rosszakaratu kohlományok.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Schönberger báróék utcai botránya.

Inzultáltak a szép Rózát.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 5.

A főváros legszebb helyén, a *Kossuth Lajos*-utcai esti korzó alkalmával kinos botrány játszódott le ma este. A metropolis előkelő közönségének szeme láttára ütötte többször arcul Schönberger Béla elvált nejét, *Wallenstein Rózát*, aki néhány napra visszatért Budapestre, ahonnan a rendőrség botrányos viselkedése miatt tíz esztendőre kitiltotta. Polónyi Géza hírhedt barátnője zilált hajjal, tépett ruhával menekült férjének botrányai elől, aki pénzt kért neje ömértóságától, mert míg ez tízezer frankos gyöngyököt vesz el megveretése alkalmával a gyűrűjéből, addig a báró rongyos és kopott ruhában kénytelen az élet örömeiről lemondani.

A botrány lefolyásáról a következőket jelentí fővárosi tudósítónk:

Egy elegáns számozatlan gummitalpas állott meg este hét órakor a *Semmelweis*-utcának a *Kossuth Lajos*-utcahoz közeledő részén. A kocsi rendkívül fényűzéssel öltözött hölgy szállott ki, aki a *Rözer*-bazar felé tartott. Alig tett azonban néhány lépést, egy züllött külsejű, borotvalatlan állu férfiú lépett eléje, aki megszólította. A hölgy megfordult s ott akarta hagyni a férfit és a *Kossuth*-utca felé tartott, melyen legelőnkebb volt akkor az esti korzó. A férfi nyomon követte, szakadatlanul beszélt a kocsijához igyekvő hölgyhöz, aki azonban rá sem hederített az egyre hangosabbá váló kísérlésére. A férfi végül egész hathatósan így szólt a nőhöz:

— Utoljára kérdelem, adsz-e pénzt?

— Nem, válaszolt a hölgy.

A következő pillanatban két hatalmas pofon esattant el a gyönyörű asszony arcán s még egy másodperc, már a kalapjával együtt a frizurájának egy része is a szegényesen öltözött férfi kezében volt.

A jelenet természetesen a korzó közönségét is megállásra és csoportosulásra készítette. Csakhamar sűrű embergyűrű vette körül a verekedő párt, akiben Schönberger Béla bárót és elvált nejét, *Wallenstein Rózát* ismerték fel. A báró jajveszékelt nejét botrányával is többször megütötte, akit végül a csoportosult közönség szabadított ki dühöngő férje kezéből.

Schönbergerné néhány nap óta van a fővárosban a rendőrség engedelmével, ahová azért tért vissza, hogy anyagi ügyeit rendezze. A báró a lapokból értesült *Wallenstein Róza* érkezéről s állandóan kereste a vele való találkozást. Tudta, hogy egy háziügynökkel tárgyal újpesti házána eladása ügyében s azért ma a *Rözer-bazar* körül állott, lesve, várva, hogy elvált neje mikor keresi fel az ott lakó ügynököt. Pénzt akart tőle kérni. *Wallenstein Rózát* az ő neve is segítette az egész világot foglalkoztató szerepléseiben s míg a nagy nő vagyont gyűjtött, addig ő teljesen letört és elszegényedett. Míg együtt éltek, a kalandornő ellátta a passzióinak élő férjét elég pénzzel, de a darabont időkben lejátszódott botrányok miatt elvált nejétől s így ez tudni sem akart egykori uráról.

A szép Róza tépett hajjal és szaggatott ruhával ült be az elegáns gummitalpasba, a főkapitányságra hajtattott s ott feljelentést tett Schönberger báró ellen testi sértés és zsarolás miatt. A jegyzőkönyv felvétele közben azonban még egy újabb keserűség is várt a világhírű asszonyra. Itt vette észre, hogy míg ő szép

szőke haját és drága kalapját védte finomra manikürözött kezeivel, addig egyik gyűrűjéből kiesett egy igazgyöngy, mely állítása szerint huszezer frankot ért.

A rendőrség ez irányban is megindította a nyomozást.

A hegyaljai villamos

Megállapodás a villamos társasággal. — Az egy zsegg részletel. — Egy és egyegyedmillió befektetések. — Új részvények kibocsátása. — Beszélgetés a motoros igazgatóival. — Összettel megindul a villamos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Városszerte nagy feltűnést keltett az *Aradi Közlöny*-nek az a híradása, amely a hegyaljai motoros gazdaszeréről és a vasut villamossá való átalakításáról szólt. A keddi és szerdai berlini tárgyalásoknak e nagyjelentőségű eredményéről tegnap csak főbb vonásaiban számolhattunk be, de ma már közölhetjük e megállapodás részleteit is, amelyek érdekes képet adják a hegyaljai vasut biztató jövőjének. A motoros igazgatóságának két tagja, *Zerkovitz Rudolf* vezérigazgató és *Löcs Rezső* elnök, akik a berlini tárgyaláson részt vettek, ma este Aradra érkeztek és elmondották munkatársunknak a megállapodás részleteit. E megállapodás értelmében a vasut legnagyobb részvényese, mondhatni új gazdája a budapesti „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” című nagy társaság lesz, amely már őszre villamossá alakítja át a motorost és villamos világitással látja el a Hegyalját. Hogyan történik ez meg és milyenek lesznek a változás részletei, arról az alábbi két nyilatkozat ad érdekes képet:

Löcs Rezső nyilatkozata

Löcs Rezső, gazdasági tanácsos, a berlini tanácskozások résztvevője, ezeket mondotta munkatársunknak:

— *Zerkovitz* vezérigazgató és én, mint a motoros vasut képviselői, február 2-án és 3-án tárgyaltunk a villamos részvénytársaság képviselőivel: *Tolnay Kornéllal*, a budapesti tröszt igazgatójával, *Szegő főkönyvelővel*, *Menkoffal*, a villamos társaság berlini vállalatának vezetőjével, továbbá *Hartwich Györggyel*, a motoros elsőbbségi részvényei mostani tulajdonosának, a berlini „*Hennig Hartwich & Compagnie*” cégnek megbízottjával. A tárgyalások eredményeképpen a *Hartwich* cég tulajdonában levő elsőbbségi részvények legnagyobb részét a villamos részvénytársaság, illetőleg annak budapesti trösztje — a budapesti Hitelbank érdekeltsége — veszi át és a motoros vasutat legkésőbb egy év alatt 1 millió 250 ezer korona újabb befektetéssel villamossá alakítja. A tröszt szakembereivel megvizsgáltatta a vasut mostani állapotát és úgy találta, hogy az új befektetéssel jövedelmező vállalattá tehető. Meg vagyunk győződve arról, hogy a vasutnak a gyorsabb és megbízhatóbb villamossá való átalakítása, a Hegyaljának villamos világitással való ellátása és az ottan levő eddigi s ezentúl keletkező üzemek villamos erőre való berendezése (például a glogováci malomé) nemcsak a vállalat jövedelmezőségét, de a Hegyalja fejlődését is biztosítani fogja. Megállapítottuk a villamos energia kilowattjának árát, a legalább is óránkénti indulásra berendezett menetrend körvonalait és a követendő eljárást. Az egyezség

valószínűleg már a jövő héten az igazgatóságok elé kerül ratifikálásra, azután a kereskedelmi minisztériumhoz engedélyezésre — ez már előzőleg biztosítva van — és május vagy július elsején megkezdjük az átalakítási munkálatokat, úgy, hogy legkésőbb ősszel megindulhat a hegyaljai villamos.

Zerkovitz Rudolf

a megállapodás részleteiről

Zerkovitz Rudolf vezérigazgatótól elsősorban a gazdasági részleteiről kérdezősködött munkatársunk.

— A kétnmillió korona névértékű elsőbbségi részvényeknek — mondotta *Zerkovitz* — körülbelül háromnegyed részét veszi át a villamos tröszt a *Hartwich* cégtől. Egy negyed rész a *Hartwich* cégé marad. Ezenkívül a vasut kibocsát egy és egyegyedmillió korona névértékű új elsőbbségi részvényeket, melyeket egészen a tröszt vesz át. Ennyi szükséges az új befektetésekre. A motoros mostani igazgatóságába, amely megmarad, a villamostársaság képviselőjében három új ember kerül.

— Egyesíti-e a villamos-társaság a hegyaljai vasutat a tulajdonában levő aradi villamosteleppel? — kérdezte ezután munkatársunk.

— Nem. A hegyaljai villamos külön vállalat lett a társaságnak. Az aradi villamostelep központja nem volna elegendő a hegyaljai vasutnak és a hegyaljai világitásnak árammal való ellátására, ezért a hegyaljai vasut saját központot állít fel. Az lehetséges, hogy később majd a két vállalatot összpontosítják. A hegyaljai vasutat a legújabb rendszerű egy fázisú váltóáramú vezetékkel látják el, amely nagyobb veszteség nélkül a legnagyobb távolságokra is elvezeti az áramot. A jelenlegi kocsikat átalakítják villamosokra, új kocsikat építenek, teherkocsikat is készítenek. Ezeknek készítéséhez, valamint a felsővezeték létesítéséhez már a tavasz végével hozzá kezdenek. A menetrendet természetesen egészen átalakítják: kezdetben legalább is minden órában, később minden félórán lesznek vonatindulások és lehető lesz a későn este való Aradra érkezés is. A sűrű és biztos közlekedés és a villamos világitás biztosítani fogja ugy az elsőbbségi, mint a törzsrészvények rentabilitását.

Az elmondottakban adtuk a berlini megállapodás részleteit. Érdekes megjegyezni még, hogy értesülésünk szerint az arad-hegyaljai villamos lesz az ország második hegyvidéki villamos-vasútja. Az első a miskolc-diósgyőri villamos, melyet szintén a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” alakított át motorosból villamossá. Az átalakítás óta ennek a vasutnak forgalma négyszeressé emelkedett.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: *Katalin*, operett. *Komlóssy Emma* vendégfelléptével. (A berlet).
Vasárnap: *Delután: Gyurkovits leányok*.
Életkép. Este: *Gyimesi vadvirág*, népszínmű. *Komlóssy Emma* vendégfelléptével. (B berlet).

* *Komlóssy Emma* — a *Katalinban*. Holnap lép fel harmadszor az aradi színház állandó vendége, *Komlóssy Emma*. Harmadik fellépése *Béldi Izor és Fejér Jenő* nagyszerű operettje, a „*Katalinban*” lesz, amelyben *Germain* szerepét játssza. A címszerepet *Wlassák Vilma* énekli. A többi szereplők a következők: *Zalay Margit*, *Polgár* és *Faludy*.

* **Fedák Sári Nagykanizsán.** Egy nagykanizsai jelmezbálnak váratlan érdekes vendége volt: *Fedák Sári*, aki a közelből - tótszerdahelyi birtokáról — átrándult, hogy viruló szép hugocskáját szórakoztassa. A kanizsai fiatalság, természetesen kivilágos kivirradtig ünnepelte a két Fedák-nővért és természetesen, faggatásban se volt hiány. Fedák Sári készségesen felelt a hozzá intézett kérdésekre. De sajnos, a legnagyobb határozottsággal ismételte, hogy többé nem énekel Magyarországon. Ellenben már legközelebb indul amerikai körutjára.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután mérsékelt helyárák mellett Herczeg Ferenc népszerű életképe, a *Gyurkovics leányok* került színre. Este Asztalos Sándor emlékezetére a *Gyimesi vadvirág* című népszínművet játsszák *Komlóssy Emma* vendégfelléptével.

Véres kardaffér.

Lelőtt őrmesterek.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 5.

Ritka, mint a fehér holló, az olyan történet, a melyről most küldenek jelentést Esztergomból. A hányzor katonák belekötnek a polgáremberbe, majdnem mindig a *civil* huzza a rövidebbet. De hát ez nem esoda, mert a katonának kard lóg az oldalán. Ez ugyan magában véve nem volna baj, csak hogy a kard a békében is többször elhagyja hüvelyét, hogy végigvágjon azokon, a kiket védelmezni van hivatva. Ezuttal azonban pórul járt a kard, a mely elhagyta hüvelyét, hogy békés polgáron káprálgassa az élet. A támadó kard utjában revolverrel találkozott, mely halált osztott. A támadó két őrmester volt a 76. gyalogezredből, a kik közül az egyik tegnap meghalt, a másik pedig a halállal vívódik.

Vig mulatságot csapott a hétfőre virradó éjszaka *Esztergomban* a Magyar Király-szálló vendéglőjében két 76. közös gyalogezredbeli őrmester. Ugyancsak a vendéglőben mulatott *Bakonyi Elek* tanárjelölt, a ki csak véletlenül időzött a városban. A katonák mulatozás közben minden áron bele akartak kötni a tanárjelöltbe, aki szintén társaságban volt. *Bakonyi* kerülte az összetűzést s az őrmesterek előtt tartalékos hadnagynak adta ki magát, hogy ezzel szerényebb magaviseletre kényszerítse őket.

Ámde bemutatkozása a katonákat még jobban felbőszítette és szitkok között jelentették ki, hogy civilben nem ismernek tisztet és ő éppen olyan *bagázs*, mint más civil. A tanárjelölt látta, hogy békésen nem boldogul, emeleti szobájába igyekezett, hogy a katonáktól megszabaduljon. Az őrmesterek azonban kardot rántva, utána rohantak.

Mikor a menekülő *Bakonyi* az üldöző őrmestereket meglátta, elővette *Browning*-revolverét s rájuk kiáltott, hogy ha még egy lépést tesznek feléje, lelövi őket. Fenyegetése azonban mitsém használt s azért önvédelemből háromszor a katonák felé lőtt. A lövések hatása rettenetes volt. *Mindkét őrmester halálos sebbel rogyott össze.* Kórházba szállították őket, ahol az egyik őrmester tegnap meghalt, a másik pedig haldoklik. A tanárjelöltet bekisérték a rendőrségre s kihallgatása után letartóztatták.

Meztelen vénkisasszony a Csiky Gergely-utcában

Megőrült urileány. — A táblabíró hugának tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Ma este hét órakor a Csiky Gergely-utcában kínos esemény történt. Egy öregedő kisasszony, egy hajdan jobb napokat látott urileány örültségi rohamában *meztelen futkosott az utcán* és viaskodott azokkal az emberekkel, akik leakarták fogni. Ez nagynehezen sikerült is nekik és a szerencsétlen kisasszonyt a *szegények házában helyezték el, mert a kórházban nem volt hely számára.* A tragikus sorsu leány aradi uricsaládból származik. A bátyja temesvári kir. táblai bíró, a rokonai között pedig ismert aradi ügyvédek vannak.

A vénkisasszony tragédiája rendkívül titokzatosnak látszik. Nem tudni határozottan ki, vagy mi okozta boldogtalanságát, de annyi bizonyos, hogy nagyon sok méltánytalanság történt vele.

A szerencsétlen teremtés pusztulását előidéző eseményekről és száználmas életéről a következő részleteket tudta meg az *Aradi Közlöny* munkatársa:

A pincelakás titka.

A Csiky Gergely-utca 20. számú ház egyik egészségtelen lakásában, özvegy *Óry Istvánné* napszámos asszony szomszédságában lakott *Kovács Izabella* 40—45 év körüli leány. Hoszú idő óta lakott a büzös, nedves lakásban az a leány, aki évekkal ezelőtt uriházban, jómódban élt, udvarlóktól körülvéve. A vénkisasszony ugyszólván csak szomszédasszonyával, *Óry Józsefnével* érintkezett. Ahhoz esténként be szokott menni, de keveset beszélt magáról. Panaszkodni sohse hallották, a lakásába nem igen engedett be senkit, kivéve egy öregedő, uriasan öltözött férfit, aki az utóbbi időben gyakran eljárt a vénkisasszonyhoz.

A környék lakossága úgy beszélt a sovány, titokzatos kisasszonyról, mint valami rejtelmes lényről s így a legkülönbözőbb hírek terjedtek el róla. Azt beszélték, hogy a pincelakásbansok pénze van elrejtve *Kovács Izabellának.* Azt mesélték, hogy a pénzt úzsorakamatra adja ki. Akik közelebbről ismerték, azok tudták, hogy mindez nem igaz, mert a vén leány nagy nyomorban élt hideg lakásában.

A meztelen nő.

Ezt a titokzatos nőt a Csiky Gergely-utcában egyszerre még sohase látták olyan sokan, mint ma este 7 órakor. Ma este is nála volt az a férfi, aki az utóbbi időben gyakran eljárógatott hozzá. Alighogy az kiment, a *vén leány teljesen meztelenül kifutott az utcára* és végig vágatva a hideg sáros aszfalton, a Magyar-utcában lévő *Kotilla* pék üzlete előtt *összeroskadt.* Utjában folytonosan kiáltozott:

— *Megölnek! Tönkre tesznek! Segítség!*

A haját tépdeste és a kezefejét harapdálta. A közeli korcsmából és a házakból emberek futottak össze és megakarták fékezni a dühöngő leányt. Ez azonban nehezen ment, mert rugott és harapott. Nemsokára megjelentek a rendőrök és nagykendőt szereztek, amelylyel betakargatták, azután a városházára szállították.

Értesítették *Prohászka László* dr. inspekciós rendőrörvost; ő konstataulta, hogy a leány — akiről megállapították, hogy *Kovács Izabella* a neve — *közveszélyes örült.* Intézkedett, hogy az ütésektől megsebesült vén leányt a kórház megfigyelő osztályába szállítsák. Ezt meg is kísérelték, de ott nem vették föl, mert *nincs hely.* A szegény leányt ekkor megkötözve a városi szegényházba vitték, ahol az ápoltak között helyezték el.

A vénkisasszony előkelő családja.

Az elhurcolt szerencsétlen leányt talán senkise ismerte jobban a jelenleg *Kossuth-utca 57. szám* alatt lakó özvegy *Leitner Jánosné*-nél. *Kovács Izabella* ugyanis a Csiky Gergely utca 20. számú házban lakott, amelynek hosszú ideig *Leitnerné* volt a gondnoka. (A ház különben a temesvári tisztviselő egyesület tulajdona.)

A házbért mindig *Leitnernének* fizette a leány, aki ügyét-baját, amennyire megörva és zárkózott természete megengedte, neki el-elpanaszolta. *Leitnerné* a különös életmódot folytató nőről a következőket mondta munkatársunknak:

— Ez a kisasszony évek óta a legnagyobb nélkülözések között él lebujszerű, száználmas karban lévő lakásában. Senkivel nem érintkezett, s csak olykor-olykor, amikor a keserűséget nem bírta magában tartani, kitört belőle a panasz. Nekem ezekben a percekben elmondott néhány adatot az életéből. Ő egy aradi vármegyei volt tisztviselő leánya: az apja azonban már rég meghalt. A bátyja, *Kovács Lajos* táblabíró Temesvárott. Ő havonta pénzt szokott küldeni hugának. Az egyik leánytestvére már régebben *meghalt a tébolydában.* A családja különben gazdag volt. Két házuk és szőlőjük volt, amelyeket azonban eladtak. A pénzből több ezer korona *Kovács Izabellának* is jutott. Azt nem mondta, hogy hova lett. Különben azt hiszem, hogy rokona *Lukácsy Lajos* ügyvédnek.

A titokzatos barát.

— Éveken keresztül járt a leányhoz — folytatta özvegy *Leitnerné* — egy uriasan öltözött, idősebb kinézésű ember. *Egy ügyvédi irnok, aki sógora az egyik általánosan ismert aradi öreg ügyvédnek.* Hogy mit akart tőle, azt nem tudom. Egyszer sirva találtam a szobájában a leányt.

— Mi történt? — kérdeztem.

A karjára mutatott. Tele volt kék foltokkal és véres karmolásokkal. Azután megmutatta a testének többi részét, amelyeken szintén ütések nyomai látszóttak. Akkor sirva panaszkodott, hogy *az az ember őt tönkre teszi, üti-veri. Kért, hogy tiltsam ki a házból, amit én megis tettem.* Az irnok szó nélkül fogadta a kitiltást és egész addig, amíg én ott laktam, nem is mert a házba jönni. Miután a férjem meghalt, egy félév előtt én kiköltöztem. Azóta a kisasszony többször panaszkodott nekem, amikor a házbért fizette, hogy az irnok folyton nála van és nem tud tőle megszabadulni. Hogy a mai tragédiája összefüggésben van-e ezekkel a sűrű látogatásokkal, nem tudom.

Mit tud a szomszéd?

Munkatársunk beszélt még özvegy *Óry Istvánné*val, aki szomszédja volt a megőrült leánynak:

— Borzasztó életmódot folytatott ez a szegény nő — mondta az egyszerű napszámos asszony. — Minden hónapban kapott a bátyjától, a táblabírótól pénzt, a háza eladásából is kapott vagy 3—4000 koronát és még se volt pénze soha. A szobájában soha nem főzött.

koplalt a szószeros értelmében. Ide hozzám gyakran bejárt, de a bajairól nem panaszkodott. Ha én szóba hoztam azt az urat, aki hozzájárt, akkor fölkel és kiment. Én azt hiszem, hogy a furesa kisasszony annak a *sűrűn idejárom urnak adogatta* a pénzét. Pedig az nem nagyon érdemelte meg, mert sokszor hallottam, hogy csunyán megverte.

BÜNPÖR

egy aradmegyei tanító ellen.

Az elsikkasztott jegyzőkönyv.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5

Az aradi kir. ügyészség sikkasztás bűntette miatt vizsgálatot folytat egy aradmegyei fiatal tanító ellen, aki úgy látszik a jóbarátainak vált áldozatává. Két jóbarátja unszolására — amint ő mondja — követte el ama cselekedetet, amely miatt elvesztette állását és bűnvádi eljárást is indítottak ellene.

Az eset a következő:

Sindlberger Albert, aradi helyettes tanítót nemrég nevezték ki az aradmegyei Szapáryliget községbe. Ott hamarosan megbarátkozott özvegy *Mang* Trajáné tanítónővel és *Ságer* Ferenc tanítóval. Ez a két ember a szapáryligeti testületben gyakran viszályt szított, mert bizonyos dolgokat nem úgy teljesítettek, mint ahogyan *Bencur* István igazgató óhajtotta. Emiatt sokszor nagy konfliktusok támadtak az igazgató és a tanítók között.

Néhány héttel ezelőtt tantestületi ülés volt, amelyen szóba került *Magné* és *Ságer* Ferenc viselkedése. A tantestület elítélően határozott *Magné* és *Ságer* fölött s ezt az ülés jegyzőkönyvébe is foglalták. A jegyzőkönyvet az igazgató fölhívására *Sindlberger* készítette. A hitelesített jegyzőkönyvet, amelyben szó volt arról is, hogy *Magné* és *Ságer* Ferenc a tantestületi ülésen folytonosan zavarogtak és a gyűlést dühösen otthagyták, az igazgató ezzel adta át *Sindlberger*nek: „Másolja le két példányban, mert az eredeti példányt a tanfelügyelőnek akarjuk elküldeni Aradra.” A jegyzőkönyvet azonban a fiatal tanító nem másolta le, hanem *összetépte és elégette*. E miatt okirat sikkasztása címén az ügyészség bűnvádi eljárást indított *Sindlberger* ellen. A tanító azt vallotta a vizsgálat során, hogy a *jegyzőkönyv megsemmisítésére Mangné és Ságer bujtották föl*. *Sindlberger*t a tanfelügyelő már elmozdította állásától.

A vizsgálatot *Magné* és *Ságer* ellen is megindították. A községházánál tegnap kiakarták hallgatni őket, de ezek dühösen otthagyták a vizsgálatot vezető jegyzőt. Most újabb határnapot tűztek ki a kihallgatásukra.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi polgári jótékony nőegylet február hó 14-én tartja ez idényben második és utolsó teáját. Hogy az eddig megszokott érdeklődést fenntartsa és fokozza, ez alkalommal tombola játékot rendez, nyereménytárgyul egy teljesen felszerelt teás asztali készletet bocsátván kisorsolásra. A finom izléssel kiválasztott porcellán- és ezüsthalmik a jövő hét folyamán pár napig láthatók a *Reinhart*-cég kirakataiban. Tekintettel arra, hogy minden belépőjeggyel egy díjtalan tombola-jegyet kap a közönség, a választmány két koronáról háromra emelte a belépti jegyek árát. A karzatjegyek, darabonként 1 koronáért előre válthatók ifj. *Klein Mór* könyvkereskedésében. A tea-délután sikere az előbbieké után ítélve s az általános

érdeklődést tekintve, nagy lesz, de kívánatos is, mert a hosszú tél következtében a nyomor újra megnövekedett. Hogy az adományok az őket legjobban megillető helyre, a legjobban reászoruló kezébe jusson, üdvös ujtást honosít meg a nőegylet. A fáradhatatlan fővédasszony, kíséretében egy-egy védasszonnyal, maga látogat el a szűkölködők tanyájára, személyes meggyőződést szerzendő szükségleteikről s arról, hogy a közönség jóságát a valóban reászorulóknak vegyék csupán igénybe. Közös ügye városunk minden polgárának, hogy az elszegényedett beteg, nyirkos és sötét odukban szynlódó embertársak fölsegítésére egyesüljenek. Kérve fordul azért az egylet városunk társadalmához, hogy megjelenésükkel s a teán való részvételükkel e nemes cél kivitelére módot nyujtsanak.

(=) Az aradi waggonyári dalkör február 27-én, szombaton este 8 órakor a „Központi Szálló” nagytermében, *Zoltay Máttyás* egyleti karnagy vezetése alatt hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez.

Műsor a következő: *Angyal A. dr.*: Amerre én járok... Népdalegyveleg. Éneklő: a *Daloskör*. *Gaál Mózes*: Lóco. Vig monológ. Előadja: *Janovics Imre*. *Lányi E.*: Petőfi. (Pályadíjat nyert mű az 1907-iki egri országos dalosverseny alkalmából) Éneklő: a *Daloskör*. *Haydn*: Allegretto. Vonósnégyes. *Bihari I.*: *Bercsényi* nótája. Vonósnégyesre alkalmazta: *Bloch I.* Előadják: *Kovács Gy.*, *Madari L.*, *Mánya A.* és *Zoltai M.* *Bajos Jeremiás*: Vig monológ. Előadja: *Kiss István*. *Kun L.*: a) *Dobos* már dobolhat... b) A „*Grand Caffé*”-ban. Éneklő: *Tamasovits Ferenc*. Zongorán kíséri: *Zoltai M.* *Kabos Armin*: Férj és feleség. Dialóg. Előadják: *Frauheim Mariska* urhölgy és *Janovics Imre*. *Tréfás népdalegyveleg*. Előadja: a *Daloskör*. *Liszt* — *Gounod*: *Keringő* a „*Faust*” operából. Zongorán előadja: *Zoltai Máttyásné* urnő. *Kossovitz I.*: *Influenza* szerenád. Előadja: a *Daloskör*.

Megakadályozott rablógyilkosság.

Merényletterv egy milliomos ellen.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, febr. 5

A fővárosi rendőrség ma reggel megghusított egy rablógyilkosságot, melynek áldozatául a főváros egyik dussgazdag polgára volt kiszemelve. A hetven esztendőes öreg ur életére törő merénylő egy teljesen elzülött szobafestő, akinek gonosz terveit idejekorán árulta el a rendőrségnek egy asztalos segéd, akit terveibe beavatott s akiről azt hitte, hogy segítője lesz a kegyetlen gyilkosság végrehajtásában.

A feltűnést keltett esetről következőket jelenti fővárosi tudósítónk:

A VI. kerületi kapitányságon tegnap megjelent *Tamásy Béla* nevű 20 éves asztalossegéd és elmondotta, hogy őt egy barátja, *Kallós* Ferenc 28 éves szobafestőmester fölbujtotta, hogy együtt kövessenek el ma reggel rablógyilkosságot.

Mindent már apróra megbeszéltek és ma reggel 6 órakor találkozni fognak a *Bajza*-utcában. Már a szökést és későbbi tennivalókat is megbeszéltek.

A fiatal embert behozták a főkapitányságra, ahol újra elmondott mindent és azt az utasítást kapta, menjen be szinleg a dolgokba, találkozzék reggel *Kallóssal* és menjen fel vele az áldozatul kiszemelt ember lakására.

A rablógyilkosságot *Müller Vilmos* 70 éves háztulajdonos ellen akarta *Kallós* elkövetni. *Müller* dussgazdag ember; 9 háza van Budapesten és *Teréz*-körut 6. szám alatt lakik saját

házában az első emeleten, *Zakobszky* Menyhért nevű szolgálójával.

A rendőrségen *Tamásy* a következőképen mondotta el a megghusított rablógyilkosság előzményeit:

— Tegnapelőtt a *Bajza*-utcában volt dolgom s gyanútlanul haladtam az utca jobb oldalán, mikor mellém szegődött egy ember, aki udvariasan köszöntött.

— Én *Kallós* szobafestő mester vagyok, mondotta.

— Nem ismerem és mit akar tőlem, kérdeztem.

— Nem emlékszik reám? mi egy házban dolgoztunk a múlt évben. Reáhagytam és nem ellenkeztem.

— Egy nagyszerű tervem lenne, kitűnő üzlet, melynek végrehajtásához csak merészség és akarat szükséges. Ha legény a talpán és sikerül, akkor gazdagok leszünk mindaketen, mondotta meglepő nyíltsággal és elbeszélte a tervét. Én nem mondtam ellent, hanem szinleg beleegyeztem, hogy felmegyünk az öreghez és beszélünk vele. A nevét nem tudom. A szobafestő figyelme mindenre kiterjedt. Egy hosszú kést mutatott fel azzal a megjegyzéssel, hogy ez sokkal jobb szerszám, mint a revolver, amely nagy zajt esap. Álszállról is fog gondoskodni és azt is elmondotta, milyen uton fogunk menekülni a rablógyilkosság után. Három nap múlva lesz vele találkozóm a *Bajza*- és *Aradi*-utca sarkán és onnan kellene elindulni a tett végrehajtására.

A rendőrség tudomásul vette a feljelentést, s arra utasította *Tamásyt*, hogy menjen el a találkozóra és szinleg egyezzek bele a terv végrehajtásába, amelyet a detektívek a kellő időben meg fognak akadályozni.

Tamásy tegnap este el is ment a találkozóra, amikor *Kallós* közölte vele, hogy a kiszemelt áldozat *Müller* Vilmos kereskedelmi tanácsos, aki *Teréz*-körut 6. szám alatt lakik. Hetven esztendőes vagyonos uriember, akinek négyöt millió korona vagyona van, továbbá kilenc fővárosi háznak a tulajdonosa. Két leánya van férjnél, egyik müncheni, másik drezdai bankárnak a felesége.

A rendőrség *Beck*, *Ábrahám* és *Graber* detektíveket küldte ki a szobafestőgyilkos terve megakadályozására. A detektívek elmentek *Müller* házába és felkeresték *Tóth* házmestert, akit bevontak terveik végrehajtásába. Meghagyták neki, hogy mindazokat, akik éjjel a házba jönnek, szigoruan figyelje meg, s kísérelje szemmel, hova mennek. Ha két fiatalember jelentkezik reggel, akkor csak bocsással be őket, mert ezek lesznek a háztulajdonos merénylői. A többit elvégzik ők. Ugyanilyen utasításokat adtak a vicelázmesternek is.

Ezután magát *Müllert* keresték fel, akinek tudtára adták, hogy mi készül ellene. A tanácsos eleinte nevetve fogadta a hirt, de mikor a detektívek részletesen elmondták neki, miként akarják végrehajtani a rablógyilkosságot, nagyon megijedt, s kérve-kérte a detektíveket, hogy mentsék meg életét, akik ezután nem is távoztak a lakásból.

Reggel öt órakor megjelentek *Kallós* és *Tamásy*. Akadálytalanul jutottak fel az első emeleten levő tizennégy szobás lakás ajtajához. Az előre megállapított terv szerint az inas csak hosszas csengetés után nyitott ajtót. Alig, hogy átlépte *Kallós* a küszöböt, rávetette magát az inásra, s már fojtogatni kezdte, mikor a ruhafogas mögé bujt detektívek előnyomultak, s letartóztatták a meglepődött merénylőt.

Előállították a főkapitányságon, ahol elmondotta, hogy két évvel ezelőtt festőműhelye

volt, de tönkrement. Felesége elhagyta őt és a törvényszék el is választotta tőle az asszonyt. Gyermekeit a rokonok vették magukhoz. Kenyér és hajlék nélkül bolyongott napok óta és nagy nyomora készítette a rablógyilkosság elkövetésére. Letartóztatták. Tamásyt ellenben szabadon bocsátották.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 6-an az időjárás: változékony, szeles, enyhe, sok helyütt csapadék.

— **Az Omge elnökválasztása.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy az Omge február hó 14-én fogja elnökválasztó közgyűlését megtartani. Az elnöki tisztségre *Károlyi Mihály* grófit, *Zselensky Róbert* grófit és *Bujanovits Sándort* jelölték. Bujanovits a jelöltségtől visszalépett és így a választás *Károlyi* és *Zselensky* grófok között fog lefolyni.

— **Návay Lajos beteg.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Návay Lajos, a képviselőház alelnöke megbetegedett. A Ház alelnökét az Angol királynő szállóbeli lakásán ápolják.

— **Kadocha-Lippich Elek Aradon.** Az aradi filharmónikusok egyesülete vasárnapi hangversenyének előkelő vendége lesz: *Kadocha-Lippich Elek*, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium miniszteri tanácsosa. *Kadocha-Lippich* vasárnap délután, Szeged felől érkezik Aradra, s valószínűleg az ő kíséretében jön *Barabás Béla* dr. országgyűlési képviselő is. A látogatás nemcsak kitüntetés jelent a vidék egyik zeneegyesületével szemben, hanem jelentősége van az egész egyesület jövőjére nézve, miután *Kadocha-Lippich* a kultuszminiszterium művészeti ügyeinek előadója, s a látogatás kétségtelenül összefügg a kérvénnyel, amelyet a filharmónikusok egyesülete legutóbb a miniszteriumhoz benyújtott. A miniszteri tanácsos előtt az *Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat* küldöttsége is tisztelni fog, *Kintzig János* elnök vezetésével.

— **A főkapitány és egy névtelen levél.** Néhány felületes fővárosi és külföldi lap európai botránnyá akarta fölfújni a *Swárdström*-nővérek aradi „esetét”, melyet először egy trefás közleményben az „Aradi Közlöny” irt meg. Cikkünk példátlanul elferdített közlésével sikerült az ügyből európai heccet csinálni és ennek a heccnek középpontjává tenni *Sarlot* Domokos aradi főkapitányt. A főkapitány, aki így teljesen ártatlanul került egy kis európai záporosó alá, teljesen indokolatlan támadásokban részesült a *Swárdström* nővérek miatt. Néhány lap méltatlan támadása után most már a magyar kenyéren élő kárörvendő idegenek is felhasználják az esetet arra, hogy egy magyar közigazgatási tisztviselő ellen érzett gyűlöletüket kimutassák. Ma például *Ujvidékről* kapott a főkapitány „*Ein Deutsch-Ungar*” aláírású levelet, amely piszkoló hangon fejezi ki örömét a magyar közigazgatás és kultúra méltatlan meghurcolásán. A levélnek minden sora durva támadás a magyarság ellen és igazán nem érdemes másra, mint amivel maga a főkapitány is fogadta: egy lekiesnylő mosolyra.

— **Előleptetések.** A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Kecskés József*, *Szántó József* és *Szánthó Gyula* aradi pénzügyigazgatósági számvizsgálókat pénzügyi tanácsosokká, *Medveczky Vittich Lajos*, *Exterde Kálmán* báró és *Szablóczky János* számellenőröket pénzügyi számvizsgálókká nevezte ki.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter *Fodor Domonkos*, az aradi kir. törvényszék elnöki irodájának vezetőjét a máriaradnai kir. járásbíróhoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

— **Jelölés a közigazgatási bizottságba.** A város közigazgatási bizottságában *Péterffy Antal* halálával megüresedett tagsági helyet szerdán tölti be választás útján a közgyűlés. A bizottsági hely betöltése körül ma mozgalom indult meg. A törvényhatósági bizottság iparos-tagjai gyűltek össze ma délután értekezletre s itt egyhangulag *Nesnera Aladár* jelöltsége mellett foglaltak állást. A jelölés a törvényhatósági bizottságnak olyan tekintélyes, népszerű és tudásban és ismeretekben bővelkedő tagjára esett, hogy a közigazgatási bizottságra nézve kétségtelenül értékes nyereség lesz *Nesnera Aladár* győzelme. Az értekezleten jelen volt bizottsági tagok körlevélben kéri meg a többi városatyákat *Nesnera* támogatására. Ez a körlevél így hangzik:

Igen tisztelt bizottsági tag ur! A város törvényhatósági bizottságának szerdai közgyűlése tölti be választás útján a közigazgatási bizottságban megüresedett tagsági helyet. Bizalommal kérjük a t. bizottsági tag urat, hogy szavazatával *Nesnera Aladár* törvényhatósági képviselőtársunknak megválasztását támogatni sziveskedjék. *Glück Károly*, *Kristófy János*, *Kotsis Lajos*, *Magyari Ferenc*, *Mittner József*, *Reinhart Gyula*, *Reisinger Sándor*, *Sebesy Ferenc*, *Steigerwald Alajos*, *Szathmáry Károly*, *Varjassy Lajos* dr., *Zima Tibor*.

— **Árvíz Székesfehérváron.** A nagy hóolvadás következtében, mindenütt megáradtak a vizek. Székesfehérvárról azt jelentik nekünk, hogy a hirtelen hóolvadás és esőzés árvízveszedelmet zúdított a város egy részére. Az aszalyölgyi gátszakadás következtében este nyolc órakor hatalmas víztömeg hömpölygött a város felé, elárasztva a vizivárost és az ugynevezett bur telepet, melyen vasuti munkáslakások vannak. Este a lakókat kilakoltatták és a vasuti műhelyekben helyezték el. Mintegy kétszáz ház áll vízben, a pályaudvart mintegy fél méter magas víz borítja. Az éjjeli személyvonat csak nagy bajjal jutott az állomásra. A veszedelem elhárításán katonaság, esendőrség, tűzörség és önkéntes mentők szakadatlanul dolgoznak. Emberéletben kár nincsen. Az előtött városrészen tutajokon közlekednek.

— **Tűz egy zárdában.** Gyergyószentmiklósról táviratozzák, hogy az ottani zárdában ma tűz ütött ki, amelyet azonban gyorsan sikerült lokalizálni.

— **Egy összeesküvő banda letartóztatása.** *Zágrábról* táviratozzák: A horvát határbírósrá jött, hogy egy patikus vezérlete alatt egy banda merényletet akart elkövetni Ausztria és Horvátország több politikusa és főbb hivatalnoka ellen. Az összeesküvők *Szerajevó* és *Zágráb* összes középületeit fel akarták robbantani és az így támasztott zavarban az összes befolyásos embereket legyilkolni. Bombákat rejtgettek el a robbantás céljaira. Számos letartóztatás történt.

— **Adományok a vesztőhely megváltására.** Az aradi vértanúk kivégzési helyének megvételére 1909. január 25-től január 30-ig a következő adományok folytak be az aradi polgármesteri hivatalhoz: Mult heti gyűjtés 497 korona, *Stannisicsi* takarékpénztár 10 korona, *Körmendi* takarékpénztár 10 korona, *Temesvári* első takarékpénztár 50 korona, *Soroksár-Haraszti* takarékpénztár 10 korona, *Tótpelsőci* takarékpénztár 2 korona, *Szekszárdi* takarékpénztár 19 korona 34 fillér, *Beregmezei* központi takarékpénztár 20 korona, *Pankotai* népbank 20 korona, *Hosszmezői* népbank 10 korona, *Szalmaanyaggyár* rt. 30 korona, *Sóskuti* takarékpénztár 5 korona, *Nyírbátori* takarékpénztár 20 korona, *Balassagyarmati* takarékpénztár 50 korona, *Püspökladányi* nagy gözmalom rt. 5 korona, *Hunyadmezei* takarékpénztár *Hátszeg* 100 korona, *Halmi* népbank 55 korona, *Nagykőrösi* községi takarékpénztár 10 korona, *Szalkai* gyártelep rt. *Mátészalka* 10 korona, *Szepesmezei* gazdasági szeszgyár 10 korona, *Prakfalvi* vas- és acélgyár 25 korona, *Tasnádi* takarékpénztár 10 korona, *Szepesiglói* takarékpénztár és hit. 5 korona, *Körjegyző* *Magyar-keresztur*, *Szántó Ferenc* földbírtokos gyűjtése 43 korona 40 fillér. Összesen 1026 korona 74 fillér.

— **A függetlenségi kör értekezlete.** Az aradi függetlenségi és 48-as kör ma este rendes heti értekezletét tartotta meg a 888-as vendéglőben. Folytatták a tagfelvételeket s a szervezkedés részleteit vitatták meg. Avval az indítvánnyal szemben, mely azt célozta, hogy a kör gyűjtő-ivekkel és felszólító levelekkel gyűjtsön minél több tagot, kimondta az értekezlet, hogy senkit nem szólít fel a belépésre, mert nem az a célja, hogy számban sok tagot számláljon, hanem hogy csupa igaz, megbízható függetlenségi érzelmi polgárokból alakuljon meg. Nagy *Kálmán* elnök kegyelettel emlékezett meg *Péterffy Antal* elhunytáról s indítványára kimondta a kör, hogy részvétét jegyzőkönyvi kivonatban közli az elhunyt családjával. Az új tagok lettek a fogadalmat, gyűjtést rendeztek a kör céljaira s evvel az értekezlet véget ért.

— **Az Asztalos-emléktábla.** A törvényhatóság művészeti bizottsága ma délelőtt *Varjassy Lajos* polgármester elnöklésével ülést tartott s azt határozta, hogy az *Asztalos Sándor*-társaság kérelmének teljesítését nem javasolja a közgyűlésnek s nem kívánja, hogy *Asztalos* emléktáblája a városházán helyeztessék el.

— **Egy öngyilkosság következményei.** *Irtunk Kacsinka* János nagylaki jegyző öngyilkosságáról. Olyan híreket terjesztettek, mintha a jegyző számadásai nem lettek volna rendben. A mai napon befejezték a hivatalos vizsgálatot s ennek eredményeként megállapították, hogy a *Kacsinka* János adóügyi jegyző által kezelt hivatalos pénzekből egy fillér sem hiányzott, ellenkezőleg, számadásait, melyeket halála előtt utbaigazító magyarázatokkal is ellátott, teljesen rendben találták.

— **Feldarabolta a feleségét.** Borzalmas gyilkosság híre érkezett *Szatmárnémeti*-ből. *Darabant* András ácsmester fejével agyonverte a feleségét, akinek holttestét azután feldarabolta, hogy így jobban eltüntethesse. A borzalmas bűntettet azonban észre vették és az állatias férjet letartóztatták. A gyilkosságra állítólag az adott okot, hogy az asszony ittas volt. E miatt a férj haragra lobbant és féktelen dühében a fejével leütötte.

— **Halálos szerencsétlenség.** *Bartok* Testvérek majláthfalvi pusztáján tegnap szerencsétlenség történt. Házbontás közben egy hatalmas gerenda *Nagy* András munkás fejére zuhant, aki ez által súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt munkást beszállították az aradi kórházba, ahol ma meghalt. A temesvári kir. ügyészség rendelkezése az elhalt holttestét fel fogják boncolni és megindítják a nyomozást annak kiderítése végett, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Szerencsétlenül járt bohóc.** *Budapestről* jelentik: A *Beketow* cirkuszt látogató közönsége még élénken emlékszik *Antoni* bohócra, a híres *Dummer Augusztra*, aki két évvel ezelőtt egy merész produkciójával keltett fel-tűnést. A cirkusz legmagasabb pontjára kuszott föl, itten petróleummal leöntött ruháját meggyújtotta, azután pedig a porondon levő medence vizébe ugrott. Ezt a hajmeresztő látványosságot *Antoni* bohóc minden este megismételte *Varsó* városban. Tegnapelőtt azonban szerencsétlenül járt vele, mert a medence peremére esett és a koponyáját úgy összezúzta, hogy menten meghalt. A híres bohóc olasz származású volt és egy pesti leányt vett feleségül. Egy városligeti boltosnak, *Piek Ignác*nak a leányát.

— **Előadás az alkoholizmusról.** Érdekes előadás lesz vasárnap délelőtt 11 órakor az ipartestület dísztermében. *Hollós István* dr., a budapesti lipótmezei elmegyógyintézet főorvosa, aki ma délután Aradra érkezik, a modern ember és az alkoholizmus cím alatt előadást fog tartani. Az előadásra a *Kitartás-páholy* vendégeket szívesen lát.

— **Elütötte a motoros.** Ma reggel *Muntyán János* kocsis a *Szél*-utcából a *Radnai*-utra hajtott. Mikor a töltésre került kocsiával, abban a pillanatban ért oda a *Gyórokról* berobogó motoros vasut, mely derékon kapta a kocsi s azt összezúzta. A ló lábát törte s le kellett löni. *Muntyán* kisebb sérüléseket szenvedett lábán.

— **Meggyalázott nemzeti lobogó.** Markovec községben bíróság volt. Délben, mikor az új bíróság már meg volt választva, *Milotin Pál*, ottani gazda vezetése alatt egy deputáció ment üdvözölni az újonnan megválasztott bírót. *Milotin* egy piros-fehér-zöld színű zászlót vitt kezében. Mikor a község háza elé ért, *Csiklován Simon* és *André Vazul* odavaló lakosok kikapták kezéből a zászlót, földhöz verték, összetaposták és rudját is eltörték. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, mely megindította a vizsgálatot.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerű modern fényképek elősmert legjobb hírű műterme, *Kossak* cs. és kir. udv. és kamara-fényképésznél. (Weitzer J.-u. 3. sz.) 541

— **Szabó-féle pármái ibolya-szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban s jobb divat-áru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 47

— **Likör aromák** kitűnő likörök előállításiára; — házilag — Vojtek és Weisznál. 171

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Gazdasági szakelőadás Fakerten.** Az arad-megyei gazdasági egyesület egyes telepés községekben a téli hónapok alatt felváltva gazdasági szakelőadásokat tart. *Kemény Szilárd*, a gazdasági egyesület titkára f. hó 2-án Fakerten a télen a harmadik ily irányú, népies tárgyú szakelőadását tartotta, melyet a község lakosainak túlnyomó része, férfiak és nők élénk érdeklődéssel hallgattak.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Az éjjelről reggelre esett hó épen olyan gyorsan tűnt el, mint amilyen hirtelen jött, úgy, hogy a vetéseknek kevés hasznuk volt a havazásból, amelyet eső követett.

Igy a vetések továbbra is a rendellenes időjárás hatása alatt állanak, amelynek eredménye, hogy a gabonaüzlet irányzata szilárd.

Elkelt a mai piacon:

500 mm. buza	12.40—12.60
300 mm. tengeri	6.20—6.30
Rozs	9.50—0.00
Zab	7.60—0.00
Arpa	7.40—0.00

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítái. —

Budapest, február 5.

Kínálat gyeage, vételkedv korlátolt, 5 ezer mm. 5—10 fillérral magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli záriát	2 órai záriát
Buza áprilisra ...	12.80—12.81	12.78—12.77
Tengeri májusra ...	7.29—7.30	7.26—7.27
Rozs áprilisra ...	10.11—10.12	10.05—10.06
Zab áprilisra ...	8.61—8.62	8.59—8.60
Buza 1909 októberre ...	10.87—10.88	10.95—10.96
Rozs októberre ...	9.11—9.12	9.15—9.06

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	638.25
Magyar hitelrészvény ...	742.50

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 128—130 fillérig; fiatal közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban 122—123 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 123—124 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Számlátszáma: Február hó 2. napján volt készletet 19.26 darab, február 3. napján felhajtott 104 darab, február 3. napján elszállított 9 darab, január 4. napjára maradt készletben 19.632 darab.

A hízott se tes üzlet irányzata: nyagodt.

IDEGENEK ARADON.

— Február 5. —

Fehér Kereszt szálloda. Gutmann Izidor ker. utazó Budapest. — Wahrman Imre utazó Budapest. — Boros Ferenc utazó Nyirbátor. — Kovács Ignátz utazó Budapest. — Schwartz Emil utazó Bécs. — Kozma Péter utazó Budapest. — Ritter Péter utazó Budapest. — Kramer Miksa utazó Budapest. — Ekstein Arnold utazó Budapest. — Kondor István utazó Budapest. — Beck Ignác utazó Budapest. — Gerő Antal kereskedő Budapest. — Schwartz Elemér utazó Budapest. — Hocl Adolf utazó Bécs. — Erdesen Gyula kereskedő Budapest. — Bunek Miksa utazó Budapest. — Pik Adolf utazó Budapest. — Molnár Manó utazó Budapest.

Központi szálloda. Fried Mór utazó Lugos. — Braun Dávid utazó Budapest. — Kohn Mór dr. ügyvéd Gyula. — Hoffmann József utazó Temesvár. — Stulger Gyula kereskedő Budapest. — Hauszner Simon utazó Budapest. — Schwartzberg Dezső utazó Budapest. — Glük Henrik kereskedő Világos. — Dénes József utazó Budapest. — Hertz Adolf utazó Bécs. — Korber Róbert kereskedő Budapest. — Jánossy György hivatalnok Deva. — Marek Mór kereskedő Petrozsény. — Meszner Armin kereskedő Pankota. — Rosenbergné Ignác dr. ügyvéd Petrozsény. — Gartner Soma utazó Budapest. — Neiberger Sándor utazó Budapest.

Vas szálloda. Deutsch Vilmos utazó Bécs. — Krausz Gyula utazó Bécs. — Rozner Ede utazó Bécs. — Rozenfeld Rezső utazó Bécs. — Borbély Viktor körjegyző Dobrest. — Bukovintzky János községi jegyző Szécsán. — Kohn Adolf utazó Nagylak. — Goldberger Jenő kereskedő Budapest. — Pick Hugó utazó Budapest. — Ifj. Merkler Béla mészáros Kurtics.

Pannonia szálloda. Hajnal Mór gyáros és neje Kisjénő. — Dirhan Ede gyógyszerész Birkis. — Zigre Miklós ügyész Nagyvárad. — Lázár Kornél esperes Nagyhalomgy. — Deutsch Miksa gazdatiszt. — Friedmann Sámuel kereskedő Gyulicsa. — Bolmann Béla építész Budapest. — Weinberger Ede kereskedő Kavna. — Kosch Gusztáv kereskedő Szászrégen.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. évi február hó 6-án:

A) bérlet.

A) bérlet.

Komlóssy Emma felléptével:

Katalin.

Eredeti operetta 3 felvonásban. Irta: Dr. Béldi Izor. Zenéjét szerző: Fejér Jenő

SEMÉLYEK:

Katalin cárnő Wla-sák V.	Ivanoff Alexis Kulesár L.
Guráczky Leo Faludy K.	Chevalier Polgár S.
Buranoff Iván Várnai Jenő.	Duplessis Komlóssy E.
Sunderland Deli Lajos.	Anica kedvese Zalai Margit.
Troikoff Fedor Ajtay Udön.	Gregor Ladiszlai J.

Kedvete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Szőlősgazdákhöz.

A szőlőpótlások rendkívüli nehézségei és sikertelensége abban leri magyarázatát, hogy ahhoz nem a megfelelő, teljesen megoizható

— I. oszt. gyökérdus anyagok, —

hanem mindenféle meg nem felelő ripária és oltvány lesz felhasználva.

Szőlőpótlás céljára gyoroki szőlőgazdaságomban igen bevált módon fajtiszta ripária-portális vesszőket gyökereztetek és szőlőoltványokat készítek, melyek a sikeres és eredményes szőlőpótlást mindenkinek biztosítják.

Jessék a hirdetést megfigyelni.

Vojtek János

szőlőbirtokos.

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás

könyvek, papíráruk és írószerekben

üzletátbelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

SZŐLŐPÓTLÁSHOZ

rendkívül gyökérdus, fajtiszta
hárszalvétellel készült

szőlőoltványok

továbbá 1 és 2 éves rend-
kívül gyökérdus, fajtiszta

Riparia Portalis

alany bármily mennyiség-
ben kapható.

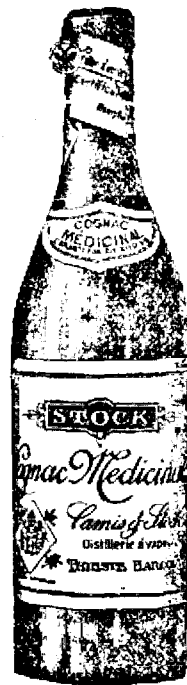
Kéretik a szükségletet előjegyeztetni.

Vojtek Alajos

szőlőgazdasága **GYOROKON.**

Telefon Arad 147.

Telefon Gyorok 14.

Stock-Cognac

Medicinal

szavatolt valódi bor-
párlat

Camis et Stock

gőzpároló telephől
BARCOLA.

Egyedüli Cog-
nac-gőzfőzde,
állandó hivatalos
vegyi ellenőrzés
alatt. :- Kapható
minden jobb üz-

letben.

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező
Arad, Atzél Péter-utca 2.
(a színház főbejáratával szemben, Bohus-udvar.)
Telefon-szám 595.

Gáz- és villanylámpák,
osillárok, legjobb minőségű
gáz, villany, benoid
izzótüstök, izzólámpások,
rechaud-k acetyen égők, üveg-
felszerelések: hengerek, ernyők,
tulipán és gyöngyök, szerelési
anyagok legolcsóbb árakban és
kivitelben.

Keresünk

vidékre, vegyeskereskedésünk
részére jó házból való, és a
magyar, román nyelvet bíró

tanoncztot.

Weisz Ignácz és Fia

Almás-Alcsill. 699

Telephon 422.

Uj asztalos műhely Aradon

Van szerencsém a nagyérd. közönség-
nek b. figyelmét

épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni.
Számos éven át volt alkalmam Buda-
pest, München és Stuttgart előkelő mű-
helyeiben tapasztalatokat szerezniem.
Ezen kedvező körülményeknél fogva
abban a kellemos helyzetben vagyok,
hogy a legmesszebbmenő követelményeket
elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses
és tartós munkával szolgálani.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butorasztalos 691
Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányukat,
vas- és rézbutorokban,
a legjobb kivitelben. 301

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.
Raktár- és gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. sz.

Telefon 428. szám.

== Arjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. ==

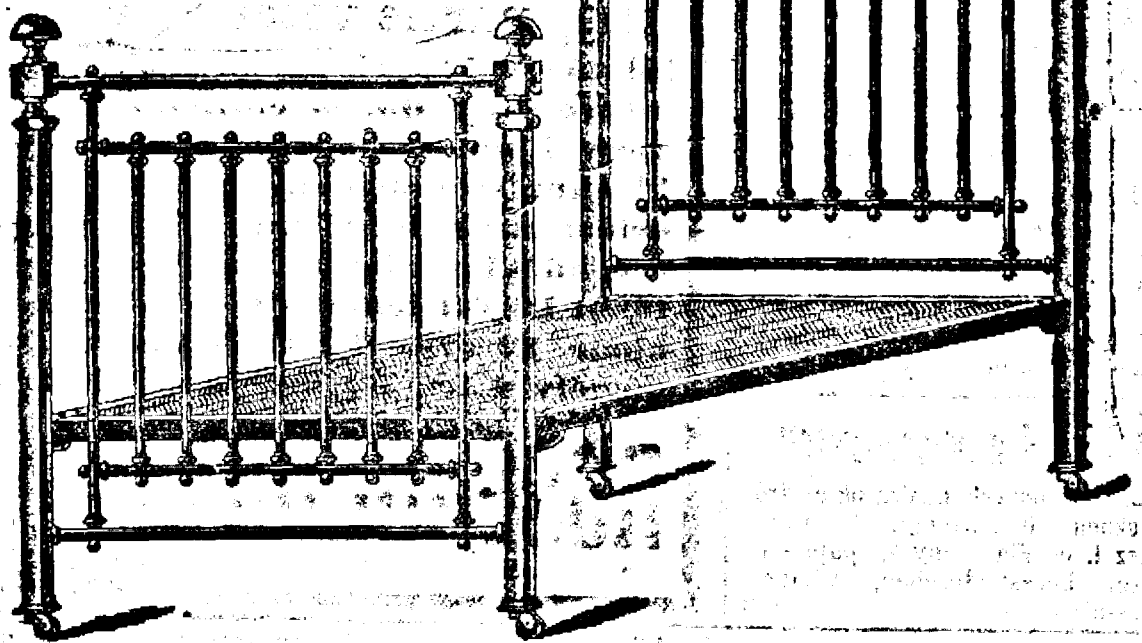
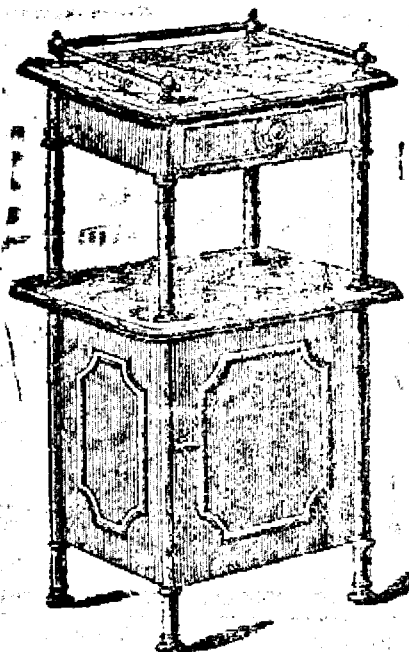
sodronyágybetétek

vas- és fakerettel, minden méretben, a legerősebb kivitel-
ben kaphatók.

Szives megrendeléseket kér

tisztelettel

FLEISCHER TESTVEREK.

PRO HIRDETÉSEK.**Teljes ellátást keresek**

a legmondosabb felügyelet mellett azonnalra, jobb házbán 14 éves leánykám és 12 éves fiaskám részére belvárosban, az iskolák közelében. Azonnali ajánlatokat kérem Kerpich Zsigmond úr papirkereskedésében leadni. 789

Egy ügyes fűszeres segéd,

ki a román nyelvet is bírja, felvétetik Welsz Mór kereskedőnél Petrozsény. 728

8 lóra istálló

és csukott kocsiszin, nagy műhely és raktár helyiség azonnal kiadó. Wesselényi utca 34 sz. Orosz L. Mátyásnál. 743

5 szobás lakás

május 1-re kiadó. Évi bér 820 ft. Tököl Imre-u. 52. 737

Egycsinosan butorozott

szoba február hó 15-től kiadó. Weitzer János-utca 15. I. em. 11. ajtó. 745

Kiadó lakás.

Hasszinger-u. 5. szám alatt kiadó. f. é. május hó 1-ére egy 6 szobából és mellékhelyiségekkel álló lakás. Bővebbet ugyanott, vagy Tenner Lajos lóvasúti igazgatónál. 746

Egy fodrászüzlet részére

keresek egy üzletvezetőt, 24-26 éves. Izraelita vallású előnyben részesül. Krausz Mornál, Csermő. 625

Kiadó lakás

8 utcai szoba, előszoba, fürdőszoba, zárt folyosó és mellékhelyiségek Pécskai-ut 1b. május 1-re. Bővebbet Szűcs F. Vilmosnál Karolina-utca 8. 680

Kövér malacok

50-60 kilós husvétli sonkának eladó. és jó füstölt sonkák. Wesselényi-utca 81. sz. Orosz L. Mátyásnál. 733

Raktárnokot keres

egy helybeli nagykereskedő cég, ki a magyar és német nyelvet bírja. Szesz és gabona szakmában jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatokat bizonyítvány másolatokkal felszerelve „Megbízható” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 729

Katóságilag engedélyezett

kiadású könyvek, papíráruk és írószeresekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papír- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Üzleti könyvek:

strazzák, másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószeresek, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Könyvtárak vétele és berendezése. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése. Ugyanott tanuló alkalmazást nyer. 262

Meghívó.

Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezete V. rendes közgyűlését

1909. február 14-én délelőtt 11 órakor az Aradi Kereskedők Köré nagytermében tartja meg. A közgyűlésre a szövetkezet összes tagjait meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzleti évről eredményéről.
2. Az évi zárószámadások és a felosztásokról 1-1904. évtársulat vagyonmérlegének beterjesztése.
3. A felszámoló- és felügyelő-bizottság jelentése kapcsán az igazgatóság, felszámoló- és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. A VI. 1909. évtársulat magalakulásának kimondása, egyúttal a II. 1905. évtársulat felszámolásához 5 tagú felszámoló-bizottsági tag választása.
5. Az igazgatóságból kisorsolt két, az igazgató választmányból kisorsolt hat tag helyének, továbbá az igazgatóválasztmányban megválasztott további három helynek választás tárgyú felhívása.
6. A felügyelő-bizottság tagjának megválasztása.
7. Indítványok. **Az igazgatóság.**

Jegyzet. A közgyűlésen szavazati jogot csak az gyakorolhat, a ki szavazati jogosultságáról és szavazati számáról igazolványt mutat fel. Az igazolványok a törzskönyvben nyilvántartásba vételük után a közgyűlést megelőző nap délután 12 óráig a szövetkezet helyiségében állíttatnak ki.

A közgyűlésen csak azon indítványok tárgyalhatók, amelyek azt 5 nappal megelőzően az igazgatósághoz írásban benyújtották. 740

Aki**önmagát és gyermekeit a köhögés**

rekedtség, katarus, elnyálkásodás erős dohányzás folytán beállott hurut és görcsös köhögéstől megszabadítható hajtja, annak igen ajánlatos a

Kaiser-fele**Mell karamella**

(a három fenyővel.)

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány van erről

Csomagja: 20 és 40 filler, doboza 80 filler.

Kapható: Guterl Fülöp Kelemen, Hajós Árpád, és Rozsnyó Mátyas gyógyszerterületén Arad, Zeimbory János gyógyszerterületén Szentháromszághoz Uj-Szt. Anné, Székely Sándor Irtis gyógyszerterületén Lippa, Tetterl Károly gyógyszerterületén Elek, Krausz Jenő gyógyszerterületén Bologvácz, Vujtek és Weisz drogeriaja Arad, Adler gyógyszerterületén. M. Pécskán. 257

Üzlet-

helyiség a Neumanpalota Széchenyi-utcai részén

május 1-re kiadó.

Bővebbet

Bruckner Lipót

butorüzletében

ugyanott.

Egy jó belovagolt

4 éves pejkanca,

angol fajmalaczkok, 16 drb. berni és berni siementhali bika 697

eladó.

Kralovanszky Kálmán,

Seprős. Telefon 6.

A fakerti körjegyzőség

okleveles, a teendőik minden ágában önállóan működni képes

egyén

azonnal alkalmazást nyer.

Az állás rendszeresített segédjegyzői. Rövid próbaidő után, vagyis beválás esetén megválasztása biztosított.

Fakert, 1909. február hó 3-án.

Körjegyző.

Kelengye beszerzésnél ajánljuk

kész raktárunkat női fehérneműkben.

Női ingek vászon és chiffonból, corsetták és ágykészletek, pompás szép kézi hímzések.

Kelengyéhez szükséges vásznak, chiffonok legnagyobb választékban a gyári árakhoz.

Minden szélességű párnatok, matracok, schwelei hímzések, cércsipeszek

D a m a s t

asztal neműek, sima és ajour kávékészletek.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.